

X.

UNDERDÅNIG BERÄTTELSE

ÖFVER

ELEMENTARLÄROVERKENS I FINLAND

TILLSTÅND OCH VERKSAMHET

UNDER LÅSEÅREN 1896—1899.

AFGIFVEN AF ÖFVERSTYRELSEN FÖR SKOLVÄSENDET.

HELSINGFORS,

KEJSERLIGA SENATENS TRYCKERI,

1900.

Underdånig berättelse öfver elementarläroverkens i landet verksamhet för tiden från den 1 September 1896 till den 1 September 1899, afgifven af Öfverstyrelsen för skolväsendet.

De viktigare förändringar, hvilka beträffande de publika läroverken vidtagits under ifrågavarande treårsperiod, äro följande:

Af de båda återstående tvåklassiga elementarskolorna, den ena i Mariehamn, den andra i Kristinestad, har den förra af staten utvidgats till femklassigt realläroverk, den senare indragits.

Af de fyraklassiga elementarskolorna har den i Tammefors indragits och den i Torneå på statens bekostnad utvidgats med en femte klass.

Tvenne nya reallyceer hafva tillkommit, det ena i Sordavala genom privatlyceets öfvertagande af staten, det andra i Uleåborg genom det svenska klassiska lyceets förvandling till reallyceum.

En ny publik fruntimmersskola har uppstått i Joensuu, der staten öfvertagit den af enskilda personer upprätthållna flickskolan.

De klassiska lyceernas antal var under läsåren 1896—1899 detsamma som förut, eller 16, af hvilka 6 hade svenskan, 9 finskan och 1 båda språken till undervisningsspråk. Vid periodens slut minskades de svenska klassiska lyceernas antal med 1. Reallyceernas antal var likaledes oförändradt under läsåren 1896—1898; från början af läsåret 1898—1899 tillkom 1 finskt och vid periodens slut ytterligare 1 svenskt. Vid utgången af läsåret 1898—1899 funnos 2 femklassiga och 4 fyraklassiga elementarskolor, då den under indragning varande skolan i Tammerfors, som helt och hållet upphör med sin verksamhet vid slutet af läsåret 1899—1900, icke tages i beräkning, samt 1 treklassig elementarskola.

Fruntimmersskolornas antal var detsamma som under föregående treårsperiod, nämligen 11, af hvilka 5 hade svenskt och 6 finskt undervisnings-

språk. Vid slutet af nu ifrågavarande period tillkom ytterligare 1 finsk fruntimmersskola.

Elevantalet uppgick under de tre läseåren 1896—1899 i lyceerna till resp. 4,260, 4,420 och 4,773, i elementarskolorna till resp. 399, 394 och 432, i fruntimmersskolorna till resp. 1,564, 1,641 och 1,758.

Efter de båda inhemska språken voro eleverna fördelade på följande sätt:

<i>Lyceerna:</i>	1896—1897.	1897—1898.	1898—1899.
Svenska	1,554	1,592	1,623
Finska	2,654	2,780	3,100
<i>Elementarskolorna:</i>			
Svenska	235	216	252
Finska	160	175	179
<i>Fruntimmersskolorna:</i>			
Svenska	817	811	856
Finska	711	801	876

Statistiska öfversikter hafva särskildt för hvarje af de tre läseåren af Öfverstyrelsen från trycket utgifvits.

Här nedan meddelas under en allmän öfversikt redogörelse för åtgärder af mera omfattande art. De derefter följande uppgifterna rörande de enskilda läroverken och den vid dem anställda lärarepersonalen ansluta sig till enahanda i närmast föregående treårsberättelse sammanställda uppgifter, af hvilka de sålunda utgöra en omedelbar fortsättning. I en tredje afdelning meddelas slutligen redogörelse för de officiella åtgärder, hvilka i ett eller annat syfte vidtagits rörande de privata läroverken.

I. Allmän öfversikt.

Angående lärarepersonalens *lönevilkor* hafva särskilda nya bestämningar utfärdats. Utom den i föregående treårsberättelse omnämnda nådiga kungörelsen den 24 September 1896, genom hvilken öfverlärarne vid normallyceerna erhöilo ett ytterligare tilläggsarvode af 1,000 mark efter 15 års oförvitlig tjänst, utfärdades den 5 April 1898 nådig kungörelse angående förändrade bestämningar rörande tilläggsarvoden för föreståndarinnor och

ordinarie lärarinnor vid statens fruntimmersskolor. Dessa tilläggsarvoden, hvilka förut utgått med 300 mark efter 5, 10, 15 och 20 års tjänst, förhöjdes nu till 400 mark att utgå efter 5, 10 och 15 års tjänst och kommo, enligt Kejsrerliga Senatens förordnande, vederbörande till godo från den 1 derpå följande Maj.

Med anledning af den i Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse af den 16 September 1896, för hvilken äfvenledes redogjorts i föregående treårsberättelse, Öfverstyrelsen meddelade befallning att taga i öfvervägande, hvilka förändringar i *anslaget till tjänstgöringsarvoden* disposition kunde med afseende å förändrade tidsförhållanden inom de särskilda läroverken vidtagas, inlämnade Öfverstyrelsen den 27 derpå följande November yttrande och förslag i saken beträffande de *klassiska lyceerna*. Därefter fann Kejsrerliga Senaten i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen den 2 Februari 1897 godt ej mindre bestämma det antal hemarbetstimmar i veckan, för hvilket lektor och kolleger vid dessa lyceer finge ur anslaget till tjänstgöringsarvoden tillgodoräkna sig ersättning å 140 mark för år, än äfven meddela följande föreskrifter: att ersättning för öfvertimmar ej skall utbetalas, därest sådana under något läseår eller enskild termin icke förekomma, och att kollegan i ryska språket, därest undervisning i detta språk å någon af de fyra högsta klasserna ej eger rum, är pliktig att utan särskild ersättning handhafva motsvarande antal timmar å reallinien af klasserna II—IV; att undervisningen i kalligrafi och teckning skall vid såväl normallyceerna som öfriga klassiska lyceer bekostas ur anslaget till tjänstgöringsarvoden med 800 mark; att samtliga å en del klassiska lyceers stat upptagna arvoden för lärare-tjänster i kalligrafi och teckning eller i teckning skola upphöra; att anslagen till tjänstgöringsarvoden vid hvart och ett af landets normal- och klassiska lyceer skola upptagas till 8,000 mark och beviljade tillskott dertill sålunda upphöra; att anslagen för reallinien vid de klassiska lyceerna i Borgå, Björneborg, Tavastehus, S:t Michel, Kuopio, Joensuu, Nikolaistad och Jyväskylä samt de svenska i Wiborg och Uleåborg höjas till 2,520 mark; samt att samtliga dessa förändringar uti ifrågakomna läroverks stater inträda den 1 September 1897. Därjämte och emedan till Kejsrerliga Senatens kännedom kommit, att biblioteken vid särskilda klassiska lyceer vore större och mera omfattande än att vården om desamma vore skäligen ersatt med de 280 mark, som vederbörande lärare egde att i ersättning för dylik vård uppbära, öfverlämnades åt Öfverstyrelsen att inkomma med sådant förslag om särskild ersättning för vården om biblioteken, som Öfverstyrelsen kunde finna vara vid enskilda lyceer af förhållandena påkallad.

I sammanhang med fastställelse af stater för reallyceerna i Åbo, Tammerfors, Nyslott och Nikolaistad bestämde Kejsrerliga Senaten i skrifvelse

från Ecklesiastik Expeditionen af den 16 Mars 1897 det antal hemarbets-timmar i veckan, för hvilka lektorerna och kollegerne vid nämnda *reallyceer* finge tillgodoräkna sig ersättning å 140 mark ur anslaget till tjänstgörings-arvoden samt förordnade rörande samma läroverk i öfrigt följande: att vederbörande lektorer och kolleger skola, enligt den af Öfverstyrelsen tillika insända timfördelningsplan, ersättas ur anslaget till tjänstgöringsarvoden för inalles 30 öfvertimmar å 140 mark för veckotimme med 4,200 mark, hvilken ersättning likväl icke fullt utbetalas, därest i ett eller annat ämne öfvertimmar under något läseår eller enskild termin icke till beräknadt antal förekomma; att undervisningen i bokföring, därest sådan förekommer, skall bekostas ur samma anslag till tjänstgöringsarvoden med 140 mark för veckotimme; att arvoden för lärarene i engelska språket 800 mark samt i kalligrafi och teckning 1,600 mark skola nedsättas till 600 mark för lärare i engelska och 1,400 mark för lärare i kalligrafi och teckning, sålunda likväl att de dåvarande innehafvarne af dessa befattningar få bibehålla sina äldre arvoden så länge de vid befattningarna kvarstå; att anslaget till tjänstgöringsarvoden i stället höjes med 400 mark; samt att anslag för undervisning i latin å den klassiska linien uppföres å staten för reallyceerna i Tammerfors och Nyslott med 2,520 mark.

Sedan Öfverstyrelsen enligt ofvan meddelade anvisning inkommit med förslag till särskild ersättning för *biblioteksvården* vid vissa läroverk, beviljades genom nådigt bref den 21 September 1898, utöfver de 280 mark om året, som för ändamålet anvisats ur de å lyceernas stater upptagna tjänstgöringsarvoden, i årlig ersättning, räknadt från den 1 September 1896, vid svenska klassiska lyceet i Åbo för 7 veckotimmar 980 mark, vid lyceet i Kuopio för 2 veckotimmar 280 mark och vid lyceet i Nikolaistad likaledes för 2 veckotimmar 280 mark samt vid sistnämnda lyceum dessutom för katalogiseringsarbeten under tre års tid en godtgörelse, beräknad efter 3 timmar i veckan, af 420 mark om året, att utgå jämväl räknadt från den 1 September 1896.

I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 4 November 1896 anbefalde Kejsrerliga Senaten, af förekommen anledning, Öfverstyrelsen att i hvarje särskildt fall, då lärare- eller lärarinna, hvilken af Öfverstyrelsen meddelats varning, föreställning eller erinran, anmäles till erhållande af *tilläggsarvode* för vissa års oförvitlig tjänst, afgifva noggrann uppgift om det af läraren eller lärarinnan begångna felet, försummelsen eller förseelsen äfvensom utlåtande, huruvida den honom eller henne i följd däraf tilldelade varningen, föreställningen eller erinran borde inverka på lärarens eller lärarinnans rätt till erhållande af tilläggsarvode.

I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 7 Mars 1899 meddelades, på af Öfverstyrelsen gjord underdånig förfrågan, att som § 2 af Reglementet för finska skolstatens pensionskassa af den 19 Maj 1883 med afseende å kassans rätt till *lönebesparingar* likstält förordnande om tjänsts bestridande på prof med tjänstens besättande, Kejslerliga Senaten funnit berörda § vara tydlig därutinnan, att ren vakans inträffat jemväl vid ledighet, som uppstått, då en på prof anställd lärare lämnat tjänsten.

Sedan Kejslerliga Senaten den 19 Oktober 1897 infortrat upplysning angående *skolkassornas* ställning och behovet af de vid vissa läroverk till dessa kassor beviljade tillskott samt Öfverstyrelsen därå afgifvit underdånig utredning, förordnade Kejslerliga Senaten i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 26 Januari 1899, att de större besparingar i skolkassorna, som förefunnos vid svenska normallyceet och svenska klassiska lyceet i Åbo skulle föranleda till indragning från den 1 September 1899 af det tillskott af 1,000 mark till sina skolkassor, som hvartdera af dessa läroverk åtnjöto, hvarjemte af förekommen anledning erinrades att enligt punkt 10 i Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse den 1 Maj 1889 anslag ej få användas till andra ändamål än det, hvartill de beviljats. Enahanda den 4 November 1897 infortrade utredning angående fruntimmersskolornas kassor föranledde ej till åtgärd.

I nådig kungörelse den 4 Augusti 1898 förordnades, i anledning af Ständernas underdåniga anhållan, att *läraretjänsterna i tyska och franska språken* såväl vid klassiska lyceer som vid normallyceerna skola förenas och ombildas, vid de förra till kollegatjänster och vid de senare till lektorstjänster i tyska och franska språken, hvarvid i afseende å kompetens och lönevilkor komme att gälla hvad angående dylika tjänster i lag är stadgadt. Sedan Kejslerliga Senaten anbefalt Öfverstyrelsen att inkomma med förslag till den nådiga kungörelsens bringande i verkställighet, anförde Öfverstyrelsen i underdånig skrifvelse af den 18 Augusti 1898, att undervisningen i franska och tyska språken vid de klassiska lyceerna handhades af dels manliga dels kvinnliga lärare, af hvilka flertalet innehade konstitutorial på sina respektiva tjänster; ehuru sistnämnda omständighet enligt Öfverstyrelsens mening icke utgjorde något hinder för tjänsternas indragning och ersättande med kollega- och lektorstjänster, ansåg Öfverstyrelsen likväl, att förändringen icke borde genomföras med lätts utan successivt, dels till undvikande af större rubbningar, dels äfven af det skäl, att kompetente sökande till alla de tillämnade nya tjänsterna ej vore att genast påräkna. På grund häraf hemstälde Öfverstyrelsen, att lektorstjänsterna uti ifrågakomna språk vid normallyceerna omedelbart inrättades och finge i vanlig ordning besättas, för att derigenom ej blott undervisningens utan äfven lärarebildningens behof blefve tillgodo-

sedt, men att kollegatjänsterna i samma språk vid öfriga klassiska lyceer skulle inrättas efterhand och anslås lediga till ansökning endast när hugade sökande därom hos Öfverstyrelsen anhållit. Med anledning häraf förordnade Kejsrerliga Senaten, i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 8 November 1898, att lektorstjänsterna i tyska och franska språken vid normallyceerna skulle omedelbart inrättas; beträffande åter de nya kollegatjänsterna vid öfriga klassiska lyceer anbefaldes Öfverstyrelsen att till Kejsrerliga Senaten inkomna med förslag angående ordningen för dessa tjänsters ledigansläende. Sedan sådant förslag afgifvits, meddelades i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 13 December 1898, att Kejsrerliga Senaten, som ansett att vid ledigansläende och besättande af ifrågavarande nya kollegatjänster hänsyn borde tagas dertill, att i tjänsten för närvarande anstälde lärares och lärarinnors rätt och intressen icke blefve kränkta, funnit godt med afseende därå, att vid en del af ifrågavarande lyceer de anstälde språklärarne antingen innehade äfven andra skoltjänster eller till följd af ålder redan måste anses för befattningen mindre lämpliga, eller och utan svårighet borde kunna göra sig kompetente till kollegatjänst i tyska och franska, förordna, att ännämnda tjänster skulle besättas i följande ordning 1) vid lyceet i Jyväskylä, 2) vid finska lyceet i Åbo, 3) vid lyceet i Nikolai-stad, 4) vid finska lyceet i Wiborg, 5) vid lyceet i Björneborg, 6) vid lyceet i Borgå och 7) vid lyceet i Kuopio. Däremot skulle med ledigansläendet af kollegatjänsterna uti ifrågavarande språk vid landets öfriga klassiska lyceer tillsvidare anstå.

Med föranledande af Öfverstyrelsens hemställan, att det å finska normallyceets stat upptagna anslag till *stipendier för lärarekandidater* måtte förhöjas till 7,200 mark tillkännagafs i Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse af den 22 November 1898, att Kejsrerliga Senaten funnit det till stipendier för lärarekandidater vid normallyceerna anvisade anslaget numera för ändamålet otillräckligt och förty i underdånighet hemställt om dess förhöjande. I nådigt bref af den 14 September 1899 förordnades att sagda anslag, som enligt nådiga förordningen angående normallyceerna i Finland af den 29 Maj 1879 utgått med 7,200 mark för året, skulle från den 1 Januari 1899 utgå till förhöjdt belopp af 10,000 mark för året samt uppföras å Öfverstyrelsens stat.

I nådig kungörelse den 21 Mars 1899 förordnades, med anledning af Ständernas underdåniga petition, att, med ändring af bestämmingarna i § 1 af nådiga kungörelsen den 11 December 1884 angående vilkoren för vissa *privata läroanstalters understödjande med statsmedel*, läroverk för flickor, som till sina undervisningskurser i hufvudsak motsvarade statens fruntimmersskolor, kunde, efter pröfning af behovet och omständigheterna i hvarje

särskildt fall, erhålla understöd ur allmänna medel till högst 3,000 mark för klass, dock icke öfver 15,000 mark för fullständig sådan inrättning; och i anledning af Ständernas underdåniga petition, att Regeringen måtte med tillräckliga bidrag understödja läroinrättningar, hvilka afsåge att fortsätta de femklassiga fruntimmersskolornas kurser och utvidga elevernas kunskaper därhän, att de kunde fortsätta sina studier vid högre bildningsanstalter, meddelades i nådig kungörelse den 28 Mars 1899 tillåtelse, att Senaten efter pröfning i hvarje särskildt fall må tilldela de två- eller treklassiga fortbildningsanstalter, hvilka af enskilda personer med behörigt tillstånd inrättas såsom fortsättning till offentliga eller privata fruntimmersskolor, ett årligt understöd af högst 2,000 mark för klass eller årskurs, sedan sådan inrättning under minst två år varit i verksamhet; dock att därest elevantalet under någon tid visade sig understiga i medeltal tio för hvarje klass eller årskurs, anslaget efter hand borde indragas.

På grund af grekisk-katolske religionslärarens vid privata finska skolan i Kotka genom Andliga Konsistoriet i Wiborg framställda yrkande, att åt honom måtte utgifvas ersättning för meddelad religionsundervisning åt de af skolans elever, som tillhörde nämnda trosbekännelse och sedan den garantiförening, som underhåller skolan, förklarar sig sakna medel att bekosta dylik undervisning, förklarade Kejsrerliga Senaten, till hvars afgörande ärendet af Öfverstyrelsen öfverlämnats, i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 21 Juni 1899 att bemälda förening, som för skolans upprätthållande åtnjuta statsunderstöd, vore skyldig att bekosta religionsundervisningen äfven åt de af skolans elever, som bekänna den *grekisk-katolska trosläran* samt att Öfverstyrelsen egde öfvervaka att äfven framdeles särskild undervisning i religion meddelades dessa elever.

Sedan förhandlingarna vid det den 19—22 Juni 1893 i Helsingfors hållna allmänna *skolläraremötet* i tryck utkommit, hemstälde Öfverstyrelsen med anledning af några vid mötet uttalade önskningsmål följande 1) att skolläkare måtte vid läroverken anställas mot bestämdt arvode och med skyldighet att efter utgången af hvarje termin enligt fastställt formulär till rektor eller föreståndarinna inlämna redogörelse öfver ungdomens hälsotillstånd; 2) att närmare bestämningar måtte utfärdas rörande kompetensfordringar för lektorstjänster i franska och tyska språken; 3) att såsom tillägg till nådiga kungörelsen den 19 December 1889 angående allmänna skolläraremöten ett stadgande måtte utfärdas af innehåll, att lärarepersonalen vid landets elementarläroverk och vid läroverk för kvinnobildning egde att minst hvart femte år sammanträda till allmänt möte för diskussion af frågor rörande undervisningen samt att de därvid tillika finge utse de personer, som jämte Öfverstyrelsen borde uppgöra programmet för nästföljande lärare-

möte; 4) att terminsafgifterna vid fruntimmersskolorna måtte nedsättas till samma belopp som vid gosskolorna; 5) att då praktiskt prof vid normallyceerna afläggas, öfverläraren i ämnet måtte från det andra normallyceet tillkallas för att profvet öfvervara och i bedömandet deltaga; 6) att ett ytterligare årligt resestipendium om 3,000 mark måtte anslås att af allmänna medel utgifvas åt lärare eller lärarinnor för praktiskt-pedagogiska eller vetenskapliga studier i utlandet; 7) att det på Öfverstyrelsens stat upptagna anslaget för läroverkens tillfälliga behof måtte höjas från 3,000 till 5,000 mark med rättighet för Öfverstyrelsen att därur lämna bidrag till bestridande af tryckningskostnaden för vetenskapliga afhandlingar i läroverkens årsprogram. I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 27 Oktober 1896 meddelades med anledning häraf, att Kejsrerliga Senaten funnit skäl icke förekomma till bifall å den under mom. 1 gjorda framställningen om anställande af skolläkare. Vidkommande mom. 2 hade Kejsrerliga Senaten, emedan för kompetens till lektorstjänst i tyska och franska språken, i öfverensstämmelse med skolordningens stadgande i mom. 2 af § 51, allaredan fordras högsta vitsordet i germanisk och romanisk filologi jämte intyg öfver tillfredsställande förmåga att i tal och skrift begagna nämnda språk, funnit vidare bestämningar i ämnet så mycket mindre vara af behofvet påkallade, som Öfverstyrelsen med hänsyn därtill, att examen i germanisk och romanisk filologi är öfvervägande lingvistisk, vore oförhindrad och pliktig att af sökande äfven fordra genom examen i estetik och nyare litteratur ådagalagd kännedom om nämnda språks litteratur. Hvad åter framställningen i mom. 3 angick, fann Kejsrerliga Senaten densamma ej böra föranleda till vidare åtgärd, alldenstund Öfverstyrelsen vore oförhindrad att vid behof och för hvarje särskildt fall inkomma med yttrande och förslag angående tiden för sammankallande af skolläremöte samt sättet för des ordnande och uppgörande af program för detsamma. Beträffande slutligen förslaget i mom. 4), meddelades i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 2 Mars 1897, att Kejsrerliga Senatens underdåniga hemställan angående förändring af terminsafgifterna i elementarläroverken och fruntimmersskolorna ej vunnit nådigt afseende. Däremot hafva de under mom. 5—7 upptagna förslag vunnit nådigt godkännande och blifvit i vederbörlig ordning fastställda, såsom i föregående treårsberättelse (sidd. 3, 6 och 16) finnes omnämndt.

I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 20 Oktober 1896 förordnade Kejsrerliga Senaten, att allmänt skolläremöte skulle hållas i Helsingfors under Juni månad 1897 samt föreskref i sådant afseende: att rätt till deltagande i mötet tillkomme, utom Öfverstyrelsens ledamöter samt ordinarie och tjänstförrättande lärare och lärarinnor vid statens elementarläroverk och läroanstalter för kvinnobildning, jämväl föreståndare och

föreståndarinnor för privata läroverk, som stå under Öfverstyrelsens inseende och åtnjuta bidrag ur allmänna medel; att samtliga deltagare i mötet för återresan därifrån skulle undfå fribiljett, gällande för andra klass å statsjärnvägarna, sedan de genom intyg af mötets ordförande styrkt sig hafva detsamma bivistat; att Öfverstyrelsen egde i samråd med professorn i pedagogik och didaktik samt rektorerna vid landets normallyceer icke blott, efter inhämtande från läroverken af förslag till diskussionsfrågor, till Kejserliga Senatens fastställelse föreslå dessa frågor, utan äfven utsätta dagarna för mötet och vidtaga de förberedande åtgärder i öfrigt, som för detsamma påkallades; samt att mötets förhandlingar skulle ledas af Öfverdirektören i Öfverstyrelsen. Sedan, på Öfverstyrelsens anmodan, förslag till diskussionsfrågor inkommit från de enskilda läroverken, blefvo dessa förslag på föreskrifvet sätt inlämnade till Kejserliga Senaten, som i hufvudsaklig öfvensstämmelse därmed, i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 22 April 1897, faststälde 33 frågor att af det blifvande mötet behandlas. Detta egde rum den 8—11 Juni 1897 och var besökt af 124 deltagare. Till betäckande af kostnaderna för mötet och tryckningen af protokollet öfver dess förhandlingar beviljades inalles 3,505 mark 85 penni.

Såsom förut skett rörande skolläraryrket 1893, hemstälde Öfverstyrelsen äfven nu huruvida icke någon af de vid mötet gjorda uttalanden kunde vinna beaktande och framhöll i sådant afseende: 1) att gemensamma läkare för statsskolorna skulle till en början anställas åtminstone i några större städer, såsom Helsingfors, Åbo och Wiborg; 2) att ett årligt anslag af förslagsvis 5,000 mark skulle af allmänna medel anvisas och ställas till Öfverstyrelsens förfogande för att användas till ersättningar åt lärare för korrigering af skrifningar i skolor med synnerligen stort antal elever samt för besörjande af undervisningen vid oförmodadt förfall för lärare, då sådant icke kunde ske genom utbyte af timmar; 3) att undervisningen i de högre gosskolorna ordnades så, att de i omedelbar fortsättning anslöte sig till den högre folkskolans andra årsafdelning, i hvilket afseende de af mötet föreslagna inträdesfordringarna till nämnda skolors första klass borde till efterföljd fastställas äfvensom den i 20 § sista mom. af skolordningen såsom vilkor för intagning i elementarläroverken föreskrifna lägsta och högsta åldersgränsen höjas med ett år, hvaremot Öfverstyrelsen ansåg att vid fruntimmersskolorna denna anordning svårigen kunde tillämpas med mindre än att dessa skolor utvidgades med en 6:te klass; samt 4) att de allmänna skolläraryrket skulle hållas periodiskt hvart tredje år och att äfven lärare och lärarinnor vid privata läroverk borde få rätt att deltaga i dem, likväl under förutsättning att särskildt utrönes, hvilka åsigter omfattas af lärarna vid statsläroverk i frågor, som röra dessa läroverk. Vid af ärendet skedd

föredragning fann Kejsrerliga Senaten, jämlikt Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse af den 18 Januari 1899, skäl icke förekomma till bifall å de i mom. 1 och 2 angifna förslag, hvarjämte meddelades att yttrande beträffande Öfverstyrelsens hemställan i öfrigt komme att framdeles meddelas. Detta yttrande, innehållande afslag äfven å öfriga önskningsmål, faller utom gränserna för denna berättelse.

Följande *cirkulär*, innehållande meddelanden och föreskrifter rörande läroanstalternas verksamhet, undervisningen, lärarepersonalens förhållanden m. m. hafva under ifrågavarande treårsperiod utfärdats:

Den 4 September 1896 med aftryck af nådiga ukasen den 27 (15) förutgångne Juli, däri af förekommen anledning inskärpes, att öfverordnade personer böra gifva sina handlingar och åtgöranden en enhetlig riktning samt oafåtliga vaka däröfver, att dem underlydande inrättningar och personer, utan inbördes rivalitet, städse till fromma för tjänsten lämna hvarandra nödig handräckning.

Den 22 September 1896 angående tillämpningen af de klassiska lyceernas nya lektionsplan (omnämndt i föregående treårsberättelse sid. 15 i sammanhang med öfriga samma sak berörande ärenden).

Den 14 November 1896 angående det tillärnade allmänna skolläremötet och de af Kejsrerliga Senaten för detsamma fastställda närmare bestämmingar.

Den 19 Februari 1897 (till de klassiska lyceernas rektorer) med transsumt af Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse den 2 Februari, för hvilken ofvanför redogjorts.

Den 7 Maj 1897 med kallelse till allmänt skolläremöte och meddelande af de frågor, som komme att föreläggas mötet.

Den 7 Juli 1897 med tillkännagifvande att, jämlikt Finans Expeditionens skrifvelse af den 21 förutgångne Juni, resekostnadsersättning för sådan tjänsteresa, för hvilken tur- och returbiljett kan användas, skall beräknas efter priset för dylik biljett.

Den 28 Juli 1897 (till de klassiska lyceernas rektorer): Sedan genom nådig kungörelse den 22 April 1896, med ändring af 1 och 2 §§ i nådiga reglementet för studentexamen vid Alexanders-Universitetet af den 14 Januari 1874, förordnats att det uti § 2 mom. b af sagda reglemente påbjudna skriftliga prof i latin skall utbytas mot en tillfredsställande öfversättning från nämnda språk till lärjungens modersmål, finska eller svenska, samt att denna förändring skall tillämpas från den 1 innevarande Juli, har Öfverstyrelsen, enär i följd af åberopade stadgande någon modifikation af latinundervisningen blir nödig och önskligt vore, att ett öfver hufvudtaget likartadt och på enahanda principer byggt förfaringsätt härutinnan följdes

vid de klassiska lyceerna, velat härigenom anmoda Eder att i början af nästkommande hösttermin, så snart ske kan, hit inkomma med förslag i ämnet, uppgjort i samråd med lärarne i latin vid respektive läroverk.

Den 23 November 1897 (till de klassiska lyceernas rektorer) angående undervisningen och kurserna i latinet med anledning därpå, att det latinska skrifprovet i studentexamen bortfallit och ett öfversättningsprof från modersmålet till latinet i stället införts.

Den 1 April 1898 (till rektorerna vid landets klassiska och reallyceer): Emedan i flere lyceer den praxis blifvit följd, att vid undervisningen i modersmålet grammatikkursen fortsatts äfven på högre klasser, får Öfverstyrelsen härmed anmoda Eder att tillse, det modersmålet grammatik, såväl form- som satslära, avslutas å femte klassen, på det att å de högsta klasserna större utrymme måtte erhållas för litteraturläsning jämte öfningar i ämneskrifning. Tillika har Öfverstyrelsen, med stöd af nådiga förordningen den 20 Augusti 1887, velat anmoda Eder att i samråd med vederbörande lärarekollegier taga i öfvervägande, huruvida någon tillfällig jämkning i timantalet de skilda läroämnena emellan, särskildt å fjärde klassen kunde till förmån för det andra inhemska språket åstadkommas, samt att förslag därom till Öfverstyrelsen före utgången af innevarande läsetermin insända.

Den 18 Augusti 1898 (till rektorerna vid landets klassiska och reallyceer): I cirkulär af den 1 sistlidne April har Öfverstyrelsen anmodat Eder att i samråd med vederbörande lärarekollegier taga i öfvervägande, huruvida någon tillfällig jämkning i timantalet de skilda läroämnena emellan, särskildt å fjärde klassen, kunde till förmån för det andra inhemska språket åstadkommas, samt att förslag till Öfverstyrelsen därom insända. Sedan I med dessa förslag numera hit inkommit, har Öfverstyrelsen, efter verkställd pröfning af dem och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad flertalet af Eder föreslagit, velat åt vederbörande rektorer öfverlämna att såsom en interimsgärd, efter samråd med lärarekollegiet, i det förslag till läseordning rektorerna ega till Öfverstyrelsen insända upptaga en eller två extra timmar i det andra inhemska språket, hvilka timmar efter pröfning må tagas från de för teckning och gymnastik eller modersmålet anslagna timmarne, dock under förutsättning att någon särskild utgift därigenom icke tillskyndas statsverket.

Den 22 November 1898 angående för världsutställningen i Paris 1900 lämpliga utställningsföremål från skolorna jämte uppmaning att före den 1 Juni 1899 till Öfverstyrelsen insända anmälningar om det, som hvarje skola önskade utställa.

Den 6 December 1898 (till skolråden för de med statsmedel subventionerade privata skolorna): För vinnande af nödig reda och säkerhet vid

Öfverstyrelsens rekvisitioner hos Länestyrelserna af beviljade statsbidrag för de privata skolorna i landet, har Öfverstyrelsen i dag förordnat, det bör vederbörande direktion, föreståndare eller föreståndarinna för privat skola, som af allmänna medel åtnjuter statsbidrag, kvartaliter i medlet af Februari, Maj, Augusti och November månader hvarje år till Öfverstyrelsen insända skriftlig rekvisition å det belopp af statsbidraget, som för kvartalet tillkommer skolan, jämte uppgift å antalet klasser, med hvilka skolan för tiden varit i verksamhet; hvilket skolorrådet till kännedom och vederbörandes förständigande härigenom meddelas.

Den 31 Januari 1899 angående anskaffande till statsskolorna af Hans Majestät Kejsarens porträtt.

Den 1 Juni 1899 med påminnelse angående insändande af anmälningar och föremål för världsutställningen i Paris 1900.

Sedan Kejserliga Senaten den 15 December 1897 anbefalt Öfverstyrelsen att utarbета och till Kejserliga Senaten insända förslag till reglemente för Öfverstyrelsen, hvarvid Kejserliga Senaten tillika funnit godt uppställa vissa allmänna grunder för Öfverstyrelsens sammansättning och verksamhet, utfärdades den 18 Oktober 1898, efter det Öfverstyrelsen fullgjort förenämnda uppdrag, nådigt reglemente för Öfverstyrelsen att gälla från den 1 Januari 1899. Därigenom tillkommo en öfverdirektörsadjoint, hvartill öfverinspektorn för folkskolorna Wilhelm Floman från samma tid utnämndes, samt ytterligare en folkskoleinspektor.

Den 8 Februari 1898 entledigades notarien A. Järvinen, som utnämnts till distriktsinspektor för folkskolorna. Till hans efterträdare utnämndes filosofiemagistern Albert Henrik Lilius, som på egen begäran entledigades från den 1 September 1899. Till notarie hade den 26 Juli utnämnts filosofiemagistern Elias Alfred Roos.

Jämlikt Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse af den 6 April 1897 höjdes Öfverstyrelsens anslag till bekostande af renskrifning från 2,800 till 4,000 mark, och den 23 November 1897 beviljades för följande år 1,200 mark till aflönande af biträde åt kamreraren, hvilket anslag från den 1 Januari 1898 för tre år framåt, jämlikt nådigt bref af den 21 September 1898, uppfördes på Öfverstyrelsens stat.

De pedagogiska resestipendierna (numera trenne jämlikt nådigt bref den 24 September 1896), innehades 1897 af öfverläraren vid finska normal-

lyceet W. N. Tavaststjerna och rektorn vid svenska reallyceet i Helsingfors friherre A. von Bonsdorff, 1898 af lektorn vid finska normallyceet A. W. Forsman och rektorn vid reallyceet i Tammerfors lektorn H. M. J. Relander, hvilka båda erhöilo uppskof med företagande af resan till början af 1899, samt 1899 af lektorn vid lyceet i Joensuu O. W. Neovius och lektorn vid svenska lyceet i Wiborg G. W. Wahlroos, som erhållit uppskof med resan till den 1 Juni 1900.

De för auskultering vid normallyceum anslagna tvenne stipendierna tilldelades för år 1897 kollegerne, vid svenska fruntimmersskolan i Wiborg J. Lunelund och vid svenska fruntimmersskolan i Uleåborg W. A. Frigren, för år 1898 kollegerne, vid lyceet i Björneborg K. E. Nordberg och vid svenska fruntimmersskolan i Wiborg G. A. Dahl, för år 1899 kollegerne, vid elementarskolan i Torneå K. E. Petander och vid fruntimmersskolan i Kuopio U. W. Telén.

Anslaget till stipendieresor under sommarferierna för lärare och lärarinnor i tyska och franska språken hafva på följande sätt fördelats: 1897, 1,000 mark åt lärarinnan i franska språket vid svenska lyceet i Wiborg B. Witting, 750 mark åt lärarinnan i tyska språket vid lyceet i Kuopio E. S. A. Hahl och 750 mark åt kollegan i tyska och svenska språken vid reallyceet i Åbo A. L. Öhberg; 1898, 1,000 mark åt lektorn i tyska och franska vid reallyceet i Nikolaistad A. E. Rosendahl, 750 mark åt föreståndarinnan vid svenska fruntimmersskolan i Wiborg I. Zilliacus, som erhöil uppskof med resan till sommaren 1899, och 750 mark åt lärarinnan i franska språket vid svenska fruntimmersskolan i Åbo A. M. Sonné; 1899, 1,000 mark åt läraren i tyska och franska språken vid lyceet i Nikolaistad J. E. Ström, 750 mark åt lärarinnan i franska språket vid lyceet i Joensuu A. E. Kepplerus och 750 mark åt lärarinnan i tyska och franska språken vid fruntimmersskolan i Kuopio F. W. Stenroth.

De två stipendier å 500 mark, hvilka utgifvas åt lärare och lärarinnor i ryska språket, för att sätta dem i tillfälle att under sommarledigheten i Kejsardömet underhålla och förbättra sin praktiska färdighet i nämnda språks användande, tilldelades 1897 kollegan vid finska lyceet i Åbo O. F. Palmros och tjänstförrättande kollegan vid lyceet i Nikolaistad O. W. Drake, 1898 kollegan vid reallyceet i Nikolaistad E. Nordqvist och, efter förnyadt anslag, tjänstförrättande lektorn vid reallyceet i Wiborg F. W. Schwindt, 1899 lektorn vid svenska reallyceet i Helsingfors K. S. Ahonius och kollegan vid lyceet i Nikolaistad V. R. Zilliacus.

För öfrigt har under året 1897 ett stipendium af 750 mark beviljats privatskoleföreståndarinnan H. Tavaststjerna för en studieresa under sommarferierna och ett annat af 1,000 mark lärarinnan vid svenska fruntimmersskolan

i Helsingfors F. K. Sjöblom för att sätta henne i tillfälle att besöka de förnämsta läroanstalter för kvinnobildning i utlandet.

Ett författarehonorarium af 800 mark beviljades 1897 lektorn Hj. Appelqvist och professorn I. A. Heikel för en af dem utgifven grekisk läsebok med titel *Scriptores Attici*; 1898 tilldelades öfvertranslatorsadjointerne A. Lilius och A. Thillot för särskilda af dem utgifna läroböcker i ryska språket ett författarehonorarium af 1,200 mark.

Med stöd af § 80 i nådiga skolordningen har användandet vid undervisningen i landets skolor af följande läroböcker af Öfverstyrelsen lämnats beroende på ansökning af vederbörande lärare och särskild pröfning i hvarje fall, nämligen: 1896, Lärobok i Finlands geografi (äfvén på finska) af R. Hult och Lyhyt ainekirjoituksen oppikirja af F. O. Rapola — 1897, Handbok i gymnastik af I. E. Wilskman (äfvén på finska), Anteckningar i geodynamik för läroverkens behof af L. T. Neovius och Lärobok i gamla tidens historia af M. G. Schybergson — 1898, en af docenten J. J. Mikkola till finskan bearbetad lärobok i ryska språket af O. Asboth, Tysk öfningsbok (äfvén på finska) af Joh. Öhqvist, Skönskrifningshäften af O. Dannholm, Lärobok i psykologin af Th. Rein, Suomen kielioppi, Äänne ja sanaoppi af E. N. Setälä. — 1899, Fysiikka, oppikirja pohjakouluja varten af P. A. Heinricius och Kortfattad tysk grammatik af U. L. Lindelöf och Joh. Öhqvist (äfvén på finska).

II. De enskilda läroverken och lärarepersonalen.

Helsingfors.

Normallyceet med svenskt undervisningsspråk. Den 4 Augusti 1897 erhöill öfverläraren, professorn A. Kihlman på egen begäran afsked från den 1 därpå följande September med en listidspension af 5,500 mark och den 18 Oktober 1898 utnämndes af Kejslerliga Senaten lektorn vid lyceet i Nikolaistad rektorn V. T. Rosenqvist till öfverlärare i religion.

Den 7 April 1898 afled läraren i franska språket, universitetslektorn L. G. Biaudet. Jämligt Kejslerliga Senatens förordnande i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 8 November 1898, för hvilken ofvanför redogjorts, blefvo läraretjänsterna i tyska och franska språken indragna och en lektorstjänst i samma språk inrättad från början af följande år, hvilken lektorstjänst sålunda under kalenderåret 1899 handhades af vikarie. Från början af detta år afgick läraren i tyska språket G. R. W. Zilliacus.

Angående öfverlärarne beviljadt ytterligare tilläggsarvode, angående förhöjning af anslaget till stipendier åt lärarekandidater samt indragning af anslaget till läroverkets skolkassa har ofvanför redogjorts. Jämlikt nådigt bref den 21 September 1898 förhöjdes vaktmästarens aflöning från 800 till 1,000 mark att till sålunda förhöjdt belopp utgå från den 1 i samma månad. Den 24 Maj 1899 beviljades 2,400 mark för inredande i jordvånningen af rum för en gårdskarl.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af öfverläraren Lindeqvist.

Vid läroverket ha följande antal lärarekandidater varit inskrifna: läseåret 1896—1897, höstterminen 26, vårterminen 22; läseåret 1897—1898, höstterminen 16, vårterminen 11; läseåret 1898—1899, höstterminen 8, vårterminen 8. Under de trenne läseåren ha praktiska lärareprof aflagts till ett antal af resp. 14, 21 och 21.

Elevernas antal har under samma tid uppgått till resp. 129, 131 och 119.

Skolråd (från den 1 September 1897 till den 1 September 1900): öfversten K. Antell samt professorerne F. V. Gustafsson (ordförande), friherre R. A. Wrede, A. O. Freudenthal och W. Sucksdorff.

Normallyceet med finskt undervisningsspråk. Från den 1 Maj 1899 afgick kollegan A. H. Snellman till en lektorstjänst vid finska reallyceet å orten. Vikariatet för den nyinrättade lektorstjänsten i tyska och franska språken handhades under år 1899 af läraren i dessa språk vid lyceet filosofiedoktorn F. Hj. Hahl.

Angående öfverlärarne beviljadt ytterligare tilläggsarvode samt förhöjning af anslaget till stipendier för lärarekandidater har ofvanför redogjorts. Jämlikt nådigt bref den 21 September 1898 förhöjdes vaktmästarens aflöning från 800 till 1,000 mark från den 1 i samma månad.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af öfverläraren A. V. Streng.

Vid läroverket ha följande antal lärarekandidater varit inskrifna: läseåret 1896—1897, höstterminen 20, vårterminen 25; läseåret 1897—1898, höstterminen 27, vårterminen 34; läseåret 1898—1899, höstterminen 33, vårterminen 32. Praktiska lärareprof ha under nämnda läseår aflagts till ett antal af resp. 38, 38, och 23.

Elevernas antal utgjorde under samma tid resp. 181, 194 och 203.

Skolråd: Hofrådet K. A. Slöör (ordförande), professorerne A. F. Sundell, O. E. Tudeer och E. N. Setälä samt kamreraren A. Boehm.

Reallyceet med svenskt undervisningsspråk. Sedan tjänstförrättande religionsläraren pastorn E. Sjöblom med utgången af läseåret 1896—1897

afgått, öfvertogs tjänsten af teologiekandidaten Knut Albert Segerstråle, som därå erhöll konstitutorial den 7 December 1897. Sedan denne utnämnts till en lektorstjänst vid lyceet i Nikolaistad med rätt att tillträda tjänsten den 1 November 1899, utfärdades den 28 Augusti 1899 från sagda tid konstitutorial för filosofiekandidaten Gustaf Adolf Hedberg. Arvodet för ifrågavarande religionsläraretjänst höjdes, jämlikt nådigt bref den 27 Januari 1897, från den 1 därpå följande September till 2,400 mark.

Då i reallyceerna i Helsingfors och i reallyceet i Wiborg, enligt för dessa läroverk 1891 fastställda lektionsplaner, endast 1 veckotimme för religion förekom å sjätte och sjunde klasserna, anhöll tredje allmänna kyrkomötet om förordnande därhän, att timmarne i religion icke finge i något elementarläroverk inskränkas till mindre än två i veckan på hvarje klass. Med anledning häraf utfärdade Kejsrerliga Senaten den 27 Januari 1897 för nämnda reallyceer nya, hufvudsakligen i omförmäldt afseende ändrade lektionsplaner.

Under hvarje af de tre läseåren 1896—1899 har en parallelklass tillkommit och särskilda anslag för detta ändamål årligen beviljats. Från den 1 September 1899 är parallelklassernas antal fyra och till bestridande af kostnaderna för dem under läseåret 1899—1900 beviljades den 19 Juli 1899 ett extra anslag af 15,600 mark. Undervisningen har till större delen handhafts af timlärare, sedan på indragningsstat uppförde kollegerne M. M. W. Brenner och J. K. Ekroos, på egen begäran, från den 1 September 1897 befriats från den undervisning, som anvisats dem å lyceets parallelklasser.

I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen den 2 Februari 1897 förordnade Kejsrerliga Senaten, att af indragna realskolans i Helsingfors stpendiifonder färgarmästarenkan G. L. Lundgrens donation och Kejsar Alexander II:s jubileumsfond skulle till reallyceet öfverlemnas, för att användas till förmån för eleverna å lyceets fem lägsta klasser.

Genom nådigt bref den 21 September 1898 höjdes vaktmästarens aflöning från den 1 i samma månad till 1,000 mark.

Sedan i nådigt bref den 19 Juli 1899 bifallits därtill, att för uppförande af nytt hus för reallyceet ur allmänna medel finge användas ända till 480,000 mark, anbefalde Kejsrerliga Senaten Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna att i enlighet med å bemälda Öfverstyrelse uppgjorda ritningar och kostnadsförslag å den af statsverket inköpta tomten N:o 10 vid Elisabethsgatan låta utföra arbetet. Byggnaden är afsedd att blifva färdig till begagnande från den 1 September 1900.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af kollegan friherre von Bonsdorff.

Läroverket har under läsåren 1896—1899 besökts af resp. 224, 266 och 306 elever.

Skolråd: Professorn W. Pipping (ordförande), bankdirektören K. Bergbom, kaptenen A. W. Lagerborg samt magistrarne E. Nordström och M. A. Wænerberg.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. I början af läsåret 1898—1899, då en 8:de klass tillkom, var läroverkets organisation afslutad och med utgången af samma läseår lärarepersonalen fulltalig. Fullmakter hafva utfärdats: den 27 December 1897 för lektorn vid finska kadettkåren filosofie licentiaten Ralf Eino Saxén å lektorstjänsten i finska och svenska språken; den 6 Maj 1898 för kollegan vid läroverket K. F. Kerppola å lektorstjänsten i matematik och fysik; den 14 Juni 1898 för filosofiedoktorn Jooseppi Julius Mikkola å lektorstjänsten i ryska språket; den 14 Februari 1899 för läraren i tyska och franska språken vid lyceet i Jyväskylä F. E. E. Hagfors å lektorstjänsten i tyska och franska språken; den 11 April 1899 för kollegan vid finska normallyceet A. H. Snellman å lektorstjänsten i historia och geografi; den 15 December 1896 för kollegan vid reallyceet i Åbo A. B. Ulfsson å kollegatjänsten i gymnastik från den 1 September 1897; den 6 December 1898 för filosofiemagistern P. Kijanen, efter uttjanta profår, å kollegatjänsten i ryska språket; den 10 December 1898 för kollegan vid finska klassiska lyceet i Åbo A. A. Bergroth å kollegatjänsten i matematik från den 1 September 1899.

Konstitutorial utfärdades den 27 Oktober 1897 för läraren vid lyceet i Tavastehus K. E. Eklund å läraretjänsten i sång.

Den 8 Oktober 1897 förordnades teologiekandidaten Lauri Pohjala att under två profår bestrida läraretjänsten i religion och den 26 Oktober 1897 artisten Albert Gebhard att likaledes under två profår bestrida läraretjänsten i teckning och kalligrafi. Lärarebefattningarna i engelska språket och bokföring ha tillsvidare icke blifvit ordinariter besatta.

Parallelafdelningar till läroverkets fem lägsta klasser hafva fortfarande varit i verksamhet och anslag för bekostande af dem årligen beviljats, senast den 14 Juli 1899, då 23,960 mark för ändamålet utanordnades för därpå följande läseår. För öfrigt hafva extra anslag särskilda gånger beviljats för komplettering af möbler, inventarier och läromateriel.

Jämlikt nådigt bref den 27 Januari 1897 höjdes religionslärarens arvode till 2,400 mark och jämlikt nådigt bref den 21 September 1898 blef vaktmästarens aflöning förhöjd till 1,000 mark från den 1 i samma månad.

Angående utfärdandet af en i vissa delar förändrad lektionsplan finnes redogjordt under föregående läroverk.

Den 21 Juni 1899 förordnade Kejslerliga Senaten lektorn Kerppola att tillsvidare handhafva rektorsvården.

Elevantalet uppgick under läseåren 1896—1899 till resp. 332, 377 och 406.

Skolråd: Professorn W. Ruin (ordförande), medicinedoktorn Th. Löfström, referendariesekreteraren F. I. Palmroth, redaktören V. Löfgren och ingenjören W. V. Forsman.

Fruentimmersskolan med svenskt undervisningsspråk. Den 8 Juni 1898 erhöill föreståndarinnan E. Blomqvist på egen begäran afsked från den 1 därpå följande September med full pension och den 19 Maj 1899 utfärdades fullmakt å föreståndarinnjetjänsten för lärarinnan i gymnastik vid skolan A. Ch. Langhoff, som under föreståndarinnan Blomqvists sjuklighet från den 1 September 1896 förestått tjänsten.

Den 19 Maj 1897 meddelade Kejslerliga Senaten, med hänsyn till det stora och år för år stigande antalet inträdessökande, tillstånd att från därpå följande läseår öppna en parallelafdelning till 1:sta klassen, i händelse så många elever godkändes till intagning i sagda klass, att de jämte å klassen förut inskrifna elever uppginge till minst 60. Den tillärnade parallelafdelningen kom äfven till stånd och har fortfarande upprätthållits, hvarjämte för de två följande läseåren enahanda tillstånd meddelats rörande 2:dra och 3:dje klasserna äfvensom för ändamålet nödiga anslag beviljats.

I nådigt bref den 21 September 1898 förordnades, att de å svenska och finska fruntimmersskolornas i Helsingfors stater upptagna arvoden för lärarinnorna i sång, 900 mark om året, skulle från den 1 September 1897 höjas till 1,100 mark om året vid hvardera tjänsten.

Den 30 Mars 1897 beviljades högst 1,900 mark till inledning af elektriskt ljus i skolans klassrum och de lokaler, i hvilka petroleumlampor därintills användts. För öfrigt hafva extra anslag särskilda gånger beviljats till betäckande af dels i skolkassan dels i anslaget till ved och belysning uppkomna brister.

Ledamöter i Pedagogiska direktionen för det med skolan förenade *fortbildningsläroverket* hafva varit tjänstförrättande föreståndarinnan Langhoff i egenskap tillika af ordförande och tjänstförrättande föreståndarinna för bemälda läroverk, extraordinarie professorn M. G. Schybergson och tjänstförrättande lärarinnan Naima Maria Jakobson, som därstädes handhaft undervisningen i pedagogik. Lärokurser och stat, den senare till samma belopp som förut, eller 17,075 mark för läseåret 1896—1897, och till förhöjdt belopp af 17,425 mark för hvardera af de två följande läseåren, hafva i föreskrifven ordning faststälts.

Elevernas antal utgjorde under ifrågavarande treårsperiod i fortbildningsläroverket resp. 48, 50 och 50 samt i fruntimmersskolan resp. 279, 293 och 312. Efter fulländad lärarinnekurs afgingo resp. 7, 10 och 8. Praktiska lärarinneprof hafva vid skolan aflagts under de tre läseåren till ett antal af resp. 19, 9 och 12.

Skolråd: Geheimerådet A. von Collan (ordförande), medicinalrådinnan E. Björkstén, öfverdirektörskan A. Edelfelt, statsrådinnan H. Estlander och senatorskan H. Wasastjerna.

Fruntimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Den 29 Maj 1897 utfärdades fullmakt för biträdande kollegan vid lyceet i Tavastehus A. A. J. Sieberg å kollegatjänsten i finska och svenska språken.

Den 19 Juli 1899 beviljades ett extra anslag af 5,505 mark för be- kostande under följande läseår af en parallelafdelning till skolans första klass äfvensom af skild undervisning på tvenne afdelningar i svenska, finska och tyska språken å 2:dra klassen, såsom äfven, enligt särskildt meddeladt tillstånd, under läseåret 1897—1898 varit fallet å 3:dje klassen.

Jämlikt nådigt bref den 21 September 1898 höjdes sånglärarinnans arvode från 900 till 1,100 mark från den 1 September 1897.

Till anskaffande af 160 nya skolpulpeter beviljades den 22 November 1898 ett anslag af 3,254 mark 50 penni.

För det med skolan förenade *fortbildningsläroverket*, i hvars ledning förändringar icke inträffat, ha kurser och stat särskildt för hvarje läseår i föreskrifven ordning faststälts. Staten har årligen utgått med samma belopp som förut, eller 18,900 mark. Ett särskildt anslag af 350 mark beviljades den 6 November 1897 för undervisning i kyrkohistoria under 2 veckotimmar. Läseåren 1896—1899 besöktes läroverket af resp. 82, 86 och 96 elever, med lärarinnebetyg afgingo resp. 18, 15 och 9; praktiska prof ha aflagts till antal af resp. 8, 9 och 8.

Fruntimmersskolans elevantal uppgick läseåren 1896—1899 till resp. 249, 257 och 267.

Skolråd: Professorerne O. Donner (ordförande) och E. A. Homén, statsrådinnan S. Rein, fruarna A. Almborg och E. Melander.

Borgå.

Klassiska lyceet. Förändringar i lärarepersonalen hafva icke inträffat. Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn K. A. Bergholm. Läroverket besöktes läseåren 1896—1899 af resp. 114, 115 och 122 elever.

Skolråd: Vicekonsul G. L. Söderström (ordförande), stadsläkaren A. Lindh, kommunalrådet B. E. Höllmerus, fabrikanten R. W. Ekblom och fru N. Linsén.

Lovisa.

Elementarskolan. Inom lärarepersonalen hafva andra förändringar ej inträffat än att lärarinnan i gymnastik och handarbete för de kvinnliga eleverna, hvilken äfven hade sig uppsikten öfver dessa uppdragen, från den 1 September 1897 afgick till gymnastiklärarinnetjänsten vid svenska fruntimmersskolan i Åbo. Därefter öfvertogs, enligt förordnande af den 31 Augusti 1897, nämnda åliggande, vid elementarskolan af fröken Ester Ringbom.

Rektorsvården har fortfarande handhafs af kollegan K. K. Nyström.

Under läsåren 1896—1899 besöktes skolan af resp. 69, 79 och 80 elever.

Skolråd: Kyrkoherden I. A. Nikander (ordförande), magistern V. E. Linderoos och sjökaptenen F. V. Nordberg.

Ekenäs.

Elementarskolan. I den ordinarie lärarepersonalen har någon förändring icke inträffat. Undervisningen i ryska språket har handhafs af vikarie.

Rektorsvården har fortfarande varit ombetrodd kollegan K. Malin.

Elevantalet utgjorde under de tre läsåren 1896—1899 resp. 52, 44 och 41.

Skolråd: Seminariidirektorn F. W. Sundvall (ordförande), lektorn M. Lindén, stadsläkaren C. Höijer, rådmannen I. Taucher och borgmästaren B. Schauman.

Åbo.

Klassiska lyceet med svenskt undervisningsspråk. I den ordinarie lärarepersonalen hafva förändringar icke inträffat. Lektorstjänsten i grekiska och latin, som icke får ordinariter besättas, har handhafs af särskilda vikarier.

Angående beviljandet af ett årligt anslag af 980 mark för biblioteksvården och indragning af anslaget 1,000 mark till förstärkande af skolkassan har ofvanför under den allmänna öfversikten redogjorts. Från den 1 Januari 1898 beviljades ett årligt anslag 250 mark till bekostande af renhållningen af lyceets gatuandelar, gårdsplan m. m. Den 21 Mars 1899 meddelades

tillstånd att ur den under Domkapitlets förvaltning stående s. k. Gymnasii-besparingsfonden använda 1,900 mark till införande af elektriskt ljus i lyceets hus.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn J. E. Amnell.

Lyceet besöktes under läsåren 1896—1899 af resp. 157, 153 och 172 elever.

Skolråd: Borgmästaren A. F. Juselius (ordförande), kommunalrådet G. A. Petrelius, medicinedoktorn W. Stadius, hofrättsrådet Hj. Serenius och vicekonsul A. Jakobson.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Till lediga kollegatjänsten i svenska språket befullmäktigades den 27 April 1897 kollegan vid finska lyceet i Uleåborg filosofie licentiaten A. A. Karsten från den 1 Maj 1897. Från den 1 September 1897 afgick kollegan i geografi, historia och naturalhistoria E. R. Hammarström till en lektorstjänst vid reallyceet i Nikolaistad, hvarefter å kollegatjänsten i nämnda ämnen fullmakt den 12 Februari 1898 utfärdades från den 1 September samma år för filosofie magistern Klas Torsten Gustaf Renvall. Från den 1 September 1899 afgick kollegan i matematik A. A. Bergroth till enahanda tjänst vid finska reallyceet i Helsingfors.

Den 30 Maj 1897 afled läraren i tyska språket N. Hauvonen, hvarefter konstitutorial å tjänsten den 27 December 1897 utfärdades för filosofie magistern Karl Verner Gabriel Lindeqvist. I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 21 Juni 1899 förordnade Kejsrerliga Senaten att lärare-tjänsterna i tyska och franska språken skulle från den 1 därpå följande September indragas och ersättas med en kollegatjänst i samma språk.

Parallelafdelningar hafva varit i verksamhet till lyceets fyra lägre klasser, och från början af läsåret 1899—1900 har, enligt meddeladt tillstånd, en dylik afdelning inrättats äfven till femte klassen, hvarjämte anslag för ändamålet särskildt hvarje år beviljades. För fem parallellklasser beviljades senast ett anslag af 22,000 mark. Å parallelafdelningen följes reallyceernas läroplan. Från den 1 September 1898 anställdes filosofie magistern Gustaf Rudolf Forsten såsom biträdande kollega i matematik och naturalhistoria och från den 1 September 1899 filosofie kandidaten Frans Fredrik Airola såsom biträdande kollega i svenska och finska språken. För öfrigt har undervisningen vid parallelafdelningarna handhafts af timlärare.

Den 30 Mars 1897 beviljades ett anslag af 1,455 mark för införande i lyceets hus af s. k. Auerbelysning.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn H. Melander. Den 24 December 1898 förordnade Öfverstyrelsen till prorektor lektorn J. M.

Ahlman, sedan förre prorektorn lektorn E. Maunulin, på egen begäran, erhållit befrielse från uppdraget.

Elevantalet utgjorde 1896—1899 resp. 256, 275 och 335.

Skolråd: Borgmästaren K. F. S. Lilius (ordförande), magistratssekreteraten F. Hj. G. Rydman, stadsläkaren A. R. Spooft, apotekaren A. Kyrklund och bankdirektören L. Gestrin.

Reallyceet med svenskt undervisningsspråk. Sedan kollegan i gymnastik A. B. Ulfsson erhållit transport till enahanda befattning vid finska reallyceet i Helsingfors, utfärdades den 11 Oktober 1897 fullmakt å tjänsten för kollegan vid lyceet i Tavastehus G. A. Tammelin från den 1 September 1898.

Den 4 Januari 1899 erhöi läraren i teckning och kalligrafi P. G. Lindblad, på egen begäran, afsked med honom i nåder beviljad pension 1,600 mark. Till tjänsten konstituerades den 13 Juli 1899 Elin Alfhild Nordlund.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn A. Poppius.

Läroverket besöktes läseåren 1896—1899 af resp. 192, 184 och 190 elever.

Skolråd: Fängelseläkaren G. M. von Essen, (ordförande), kommerserådet F. von Rettig, fabrikanten N. Boman, assessorn G. J. Nummelin och handlanden E. Nylund.

Fruentimmersskolan med svenskt undervisningsspråk. Den 22 Januari 1897 erhöi gymnastiklärarinnan V. Ch. Edgren, på egen begäran, afsked och den 28 Juli samma år konstituerades till tjänsten Fanny Karolina Tallgren, som förut varit anstald vid elementarskolan i Lovisa.

Den 5 Mars 1898 beviljades ett extra anslag af 1,000 mark till inköp af ett instrument för sångundervisningen.

Elevantalet uppgick under läseåren 1896—1899 till resp. 116, 125 och 131.

Skolråd: Justitierådsmannen O. E. Ringbom (ordförande), lektorn G. Cygnaeus, medicine licentiaten G. A. Tollet, hofrättsrådinnan F. Idestam och fru H. Malmgren.

Fruentimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Sedan sånglärarinnan K. E. Hynén afgått till en lärarinnetjänst vid seminariet i Ekenäs utfärdades den 31 Oktober 1898 konstitutorial å sånglärarinnetjänsten vid skolan för Anna Elin Johanna Krank.

Hyresmedel 1,200 mark beviljades från den 1 Juni 1898 för föreståndarinnan, hvars bostad i det för skolan upphyrda hus befunnits nödig för skolans behöf. För öfrigt hafva särskilda anslag beviljats till komplet-

tering af skolmöblerna och 1,000 mark till inköp af ett pianino. Jämlikt nådigt bref den 14 September 1899 höjdes vaktmästarens aflöning 400 mark till 600 mark från den 1 i samma månad.

Skolan besöktes läsåren 1896—1899 af resp. 130, 138 och 150 elever.

Skolråd. Domkapitelsnotarien J. A. Malmgren (ordförande), hofrättsnotarien A. Hildén, järnvägläkaren K. G. Kyrklund, lektorskan A. Schoultz och doktorinnan A. Jahnsson.

Björneborg.

Klassiska lyceet. Den 27 Mars 1897 befullmäktigades filosofie magistern Lauri Magnus Boijer till kollega i gymnastik och den 16 Januari samma år konstituerades läraren i tyska språket vid lyceet E. Granit att därjämte vara lärare i franska språket. Den 25 Augusti 1899 afled kollegan i svenska och finska språken K. L. Westerberg.

Den 19 Juli 1899 beviljades 1,464 mark 50 penni för inledande i lyceets hus af elektrisk belysning, hvarjämte mindre anslag tidigare beviljats till komplettering af möbler och inventarier.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn L. H. Sandelin.

Lyceet besöktes läsåren 1896—1899 af resp. 190, 190 och 195 elever.

Skolråd: Förre kollegerne F. I. Färling (ordförande) och E. V. Selin, vicepastorn L. W. Häggström, folkskoleinspektorn K. O. Lilius och filosofie magistern K. G. Ollonqvist.

Mariehamn.

Elementarskolan. I nådig kungörelse den 4 Augusti 1898 förordnades i anledning af Ständernas underdåniga petition, att de tre år 1892 inrättade privata fortsättningskurserna skulle öfvertagas af staten och sammanslås med den tvåklassiga elementarskolan till ett femklassigt elementarläroverk med afslutade kurser och gemensam undervisning för gossar och flickor. I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af samma dag anbefaldes Öfverstyrelsen att ofördröjligen träda i författning om att nämnda klasser af staten öfvertagas och att i öfrigt vidtaga de åtgärder, som däraf kunde föränledas. Åt ende ordinarie kollegan vid förra elementarskolan rektorn I. F. Bergroth uppdrogs en kollegatjänst vid det nya realläroverket i matematik, naturalhistoria och fysik, hvarjämte vikarier vid de öfriga tjänsterna tillförordnades. Den 18 April 1899 utfärdades fullmakter för lärarekandidaten Gustaf

Alexander Lundström å en kollegatjänst i svenska och finska språken, för filosofie magistern Hugo Alfred Josef Grönstrand å en kollegatjänst i historia, geografi och svenska språket samt för filosofie kandidaten Johan Erik Nordström å en kollegatjänst i matematik och bokföring, alla från den 1 därpå följande September. Den sistnämnde erhöll på egen begäran afsked den 13 Juni samma år. Vidare befullmäktigades den 25 April samma år filosofie magistern Otto Wilhelm Drake till kollega i ryska och tyska språken samt konstituerades den 18 April lärarinnan vid svenska elementarskolan i Tammerfors I. M. Sterenius till läraretjänsten i teckning och kalligrafi, den 13 Juni fröken Ester Amalia Aschan till lärarinnetjänsten i gymnastik för de kvinnliga eleverna med uppdrag att därjämte handhafva uppsikten öfver dem samt den 24 Juni prästmannen Gustaf Kalixtus Karlsson till läraretjänsten i religion. Läraretjänsterna i sång och gymnastik för gossarne handhafves tillsvidare af vikarier.

Rektorsvården har tillsvidare handhafsats af förra elementarskolans rektor kollegan I. F. Bergroth.

Skolan besöktes 1896—1898 å två klasser af resp. 28 och 20 samt 1898—1899 å fem klasser af 64 elever.

Skolråd: Vicekonsuln H. F. Tammeland (ordförande), stadsläkaren E. A. Tollet, handlandene N. O. Nordenson och I. E. Sundström samt sjökaptenen J. N. Schröder.

Tavastehus.

Klassiska lyceet. Biträdande kollegatjänsten i svenska språket har efter filosofie magistern A. Siegborgs afgang till en kollegatjänst vid finska fruntimmersskolan i Helsingfors innehafts under läsåret 1897—1898 af filosofie magistern K. E. Auer och därefter af filosofie magistern Frans Gabriel Valdemar Sippel. Till kollega i gymnastik befullmäktigades den 1 December 1896 Gustaf Alexander Tammelin, som från den 1 September 1898 afgick till enahanda tjänst vid reallyceet i Åbo, hvarefter fullmakt å kollegatjänsten i gymnastik den 10 December 1898 utfärdades från den 1 September 1899 för kollegan vid lyceet i Joensuu K. E. E. Palander.

Efter filosofie doktorn A. E. Rosendahl, som från den 1 September 1897 befordrats till en lektorstjänst vid reallyceet i Wasa, konstituerades den 7 December 1897 filosofie magistern Frans Oskar Blomqvist till lärare i tyska språket. Läraren K. E. Eklund, som afgått till finska reallyceet i Helsingfors, efterträddes af fröken Hilma Gustava Aakkula, som den 11 Augusti 1898 erhöll konstitutorial å läraretjänsten i sång. Sedan läraretjänsten i

teckning indragits, har därtill hörande undervisning handhafts af lektorn J. E. Sargren.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn K. O. Lindeqvist.

Elevernas antal uppgick under de tre läsåren 1896—1899 till resp. 206, 202 och 195.

Skolråd. Kammarrådet G. W. Liukkonen (ordförande), landssekreteraten K. G. M. Anthoni, kollegiirådet K. H. Bartram, fängelsedirektören P. A. Brofeldt och vicepastorn A. Appelqvist.

Tammerfors.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. Sedan kollegan R. E. Saxén afgått till en lektorstjänst vid Finska kadettkåren, befullmäktigades den 4 April 1899 filosofie kandidaten Aron Josef Sarlin till kollega i svenska språket. Den 18 Januari 1898 afled kollegan O. R. Borg och den 2 December 1899 utfärdades fullmakt å kollegatjänsten i matematik för filosofie magistern Werner Theodor Bergroth från den 1 September 1900.

Under ifrågavarande tid har sånglärarinnan V. A. Forsström, som på prof bestridt en lärarinnetjänst först vid seminariet i Brahestad och därefter vid seminariet i Jyväskylä, åtnjutit ledighet och läraretjänsten i sång handhafts af kollegan E. Boehm.

Mindre anslag ha beviljats för biblioteksrummets inredning, för komplettering af gymnastikredskapen och inköp af ett antal nya skolpulpeter äfvensom den 15 Juni 1899 ett extra anslag af 2,053 mark 25 penni för införande af vattenledning i lyceets hus.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn H. M. J. Relander.

Läroverket besöktes läsåren 1896—1899 af resp. 250, 251 och 248 elever. I följd af det stora antalet inträdessökande gjordes af enskilda personer en anhållan att lyceet måtte på statsverkets bekostnad förses med parallellklasser eller ock svenska elementarskolan i staden omorganiseras till ett femklassigt läroverk med finskt undervisningsspråk och samma läroplan, som gäller för lyceets fem lägre klasser. Denna anhållan afslogs af Kejserliga Senaten den 17 November 1896.

Skolråd: Förste stadsläkaren G. R. Idman (ordförande), kommerseråden L. J. Hammarén och A. Sommer, kommunalrådet C. W. Åkerlund och fabrikanter H. Liljeroos.

Elementarskolan med svenskt undervisningsspråk. Med anledning af en underdånig anhållan af »Föreningen för svenska samskolans i Tammerfors

upprätthållande« att svenska elementarskolan därstädes måtte från och med läsåret 1897—1898 indragas och jämte bibliotek, undervisningsmateriel, möbler och öfriga inventarier öfverlätas till föreningen, anbefaldes Öfverstyrelsen i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 25 Maj 1897 att till Kejslerliga Senaten inkomma med underdånigt förslag beträffande de läraretjänsters indragning och den öfriga kostnad för statsverket, som möjligen kunde föranledas af den ifrågasatta indragningen. Sedan Öfverstyrelsen afgifvit dessa förslag, fann Kejslerliga Senaten, i resolution af den 21 Juni 1898, godt tillåta att elementarskolan, i stöd af nådiga kungörelsen den 19 Augusti 1896, skulle från och med följande läsår indragas och öfverlätas åt nämnda förening, för att ombildas och underhållas såsom real- eller borgareskola, sålunda att dess första och andra klasser genast indragas samt tredje och fjärde klasserna därefter successivt klass för klass, hvarigenom skolan vid utgången af läsåret 1899—1900 komme att helt och hållet upphöra med sin verksamhet. Vidare fann Kejslerliga Senaten, jämlikt skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 2 Maj 1899, godt tillåta, att elementarskolans bibliotek, undervisningsmateriel, möbler och öfriga inventarier finge, allt eftersom de blefve för skolan obehöfliga, öfverlämnas åt föreningen till begagnande vid den af föreningen underhållna skolan.

Den 18 Januari 1898 afled skolans gymnastiklärare, kollegan vid reallyceet O. R. Borg. Från början af läsåret 1896—1897 åtnjöt sånglärarinnan V. A. Forsström af ofvanför under reallyceet angifven orsak ledighet. Lärarinnan i teckning och kalligrafi I. M. Sterenius transporterades från den 1 September 1899 till realläroverket i Mariehamn.

Rektor för skolan har fortfarande kollegan K. Dahlström varit.

Elevantalet uppgick läsåren 1896—1898 till resp. 26 och 21 samt läsåret 1898—1899 å de då i verksamhet varande 3:dje och 4:de klasserna till 11.

Skolråd: Magasinsförvaltaren F. Mårtengren (ordförande), vicepastorn F. O. Sandberg, bankdirektören J. W. Enqvist, filosofie magistern A. Elfving och stadsläkaren E. E. Bergroth.

Wiborg.

Klassiska lyceet med svenskt undervisningsspråk. Från den 1 September 1897 inrättades en kollegatjänst i gymnastik att ordinariter tillträdas den 1 September 1898. Tjänsten förblef obesatt läsåret 1898—1899. Den 15 Mars 1898 utfärdades fullmakt därå för kollegan i gymnastik vid finska lyceet å orten M. F. Alfthan från den 1 September 1899.

Den 16 Januari 1897 utfärdades konstitutorial å läraretjänsten i teckning för fröken Toni Alfthan, hvilken tjänst, jämlikt Ecklesiastik Expeditionens under den allmänna öfversikten anförda skrifvelse af den 2 Februari 1897, från den 1 därpå följande September indrogs.

Den med lediga lektorstjänsten i latin och grekiska förenade undervisningsskyldighet har fortfarande handhafts af timlärare.

Extra anslag hafva beviljats till införande af elektrisk ljusledning i lyceets hus 3,612 mark, och till anskaffande af en del nya möbler och inventarier samt fysikaliskt läromateriel 2,464 mark, äfvensom ett mindre anslag till betäckande af en brist i skolkassan.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn A. Bergroth.

Under de tre läseåren 1896—1899 uppgick elevantalet till resp. 151, 147 och 144.

Skolråd: Hofrättsrådet A. J. A. Spåre (ordförande), kommerseråden V. Hackman och C. Borenius, pastorn S. F. Gräsbeck och stadsläkaren K. M. Gadd.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Kollegan K. J. L. Löfstedt afgick från den 1 September 1898 till finska fruntimmersskolan på orten, hvarefter till kollegatjänsten i matematik och kalligrafi enligt fullmakt af den 31 Januari 1899 transporterades kollegan vid finska klassiska lyceet i Uleåborg V. G. I. Eurén. Sedan kollegan i gymnastik M. F. Alfthan transporterats till svenska lyceet, utfärdades den 7 Augusti 1899 fullmakt å kollegatjänsten i gymnastik från den 1 September 1900 för Axel Wilhelm Gunell. Den 20 September 1898 erhöll sångläraren A. Rikström, på egen begäran, afsked, hvarefter tjänsten tillsvidare bestridts af vikarie.

Mindre extra anslag hafva för olika ändamål särskilda gånger beviljats. Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn G. W. Walle.

Lyceet besöktes läseåren 1896—1899 af resp. 200, 205 och 201 elever.

Skolråd: Hofrättsrådet D. W. Åkerman (ordförande), hofrättsnotarien A. J. Zitting, kapellanen K. G. Sirén, folkskoleinspektorn A. J. Törnqvist och provincialläkaren H. Backman.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. Den 11 Juli 1897 utfärdades fullmakt för förre kollegan Artur Konrad Sumelius å kollegatjänsten i historia, geografi och finska språket. Den öfriga lärarepersonalen förblef densamma som vid realskolan och å de från början af läseåret 1896—1897 successivt tillkomna provisoriska sjätte och sjunde klasserna bestreds undervisningen af vikarier vid resp. lektorstjänster. I nådigt bref den 16 Juni 1898 förordnades, att de på grund af nådiga brefvet den 28 Januari 1891 provisoriskt inrättade tre högsta klasserna från höstterminen 1898 vore fast

inrättade, hvarjämte Kejslerliga Senaten anbefalde Öfverstyrelsen att vidtaga åtgärd därhän, att lektorstjänsterna, i den mån de å stat uppfördes, i stadgad ordning besattes. Då emellertid fem kolleger voro anställda vid läroverket, förutom en kollega i gymnastik, och normalstaten, som upptager endast fyra kolleger, sålunda icke kunde fullständigt tillämpas, så länge den öfverkompleta kollegan i elementär matematik och naturalhistoria, rektorn Hugo Zilliacus kvarstode vid denna kollegatjänst, biföll Kejslerliga Senaten, i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 26 Januari 1899, Öfverstyrelsens hemställan, att rektorn Zilliacus finge, utan att tjänsten ledigansloges, befordras till lektor i naturalhistoria och elementär matematik vid lyceet från den 1 September 1899 med vilkor att stadgad lönebesparing till skolstatens pensionskassa under första året innehölles. I följd häraf utfärdade Öfverstyrelsen den 7 Februari 1899 för Zilliacus fullmakt å en lektorstjänst i nämnda ämnen. Vidare utfärdades fullmakter den 11 September 1899 för filosofie magistern Urban Solmu Nyström å lektorstjänsten i tyska och franska språken samt för läraren i religion vid finska reallyceet i Helsingfors teologie kandidaten Lauri Pohjala å lektorstjänsten i religion och svenska språket äfvensom den 7 Augusti 1899 för kollegan vid reallyceet i Nikolaistad P. Roiha å kollegatjänsten i gymnastik, samtliga från den 1 September 1900. Lektorstjänsterna i matematik och fysik samt i historia, geografi och finska hafva under ifrågavarande period ännu icke blifvit ordinariter besatta, liksom äfven kollegatjänsten i ryska språket, hvilken träder i stället för kollegatjänsten i ryska och tyska språken vid förra realskolan. De vid denna anställda lärare i engelska, teckning och sång kvarstå vid sina befattningar.

Angående den nya, i vissa delar förändrade lektionsplan, som fastställdes 1897, finnes ofvanför omnämndt under svenska reallyceet i Helsingfors.

Under läroverkets fortgående utvidgning med högre klasser fastställdes årligen stat för detsamma. Den för läsåret 1899—1900 fastställda staten sluter sig å 61,890 mark. Särskilda anslag hafva beviljats hufvudsakligen till anskaffande af möbler och inventarier för de nya klasserna samt den 30 December 1897 ett anslag af 1,355 mark till bekostande af planteringar å skolgården.

Rektorsvården har handhafts af kollegan, sedermera lektorn H. Zilliacus.

Elevantalet uppgick läsåret 1896—1897 å sex klasser till 162, 1897—1898 å sju klasser till 188 och 1898—1899 å åtta klasser till 209.

Skolråd: Hofrättsrådet A. H. Snellman (ordförande), öfverstelöjtnanten A. A. Brunou, medicine doktorn P. Thuneberg, målaremästaren G. Timonen och kapellanen G. E. Fabritius.

Fruntimmersskolan med svenskt undervisningsspråk. Den 13 April 1897 erhöll gymnastiklärarinnan N. Öhman, på egen begäran, afsked från den 1 därpå följande September, och till tjänsten konstituerades den 15 Augusti 1897 Aino Emilia Stenbäck.

Den 19 Januari 1897 beviljades 5,568 mark till bekostande af särskilda reparationer i skolans hus.

Elevernas antal utgjorde under läsåren 1896—1899 resp. 117, 106 och 104.

Skolråd: Landssekreteraren A. L. von Knorring (ordförande), statsrådinnan E. Frankenhäuser, fru O. von Pfaler, vicekonsuln L. Pacius och bataljonsläkaren I. Wallgren.

Fruntimmersskolan med finskt undervisningsspråk. Sedan kollegan i matematik, fysik och naturkunnighet A. E. Lindegren transporterats till en kollegatjänst vid fruntimmersskolan i Kuopio, befullmäktigades den 31 Juli 1898 till tjänsten kollegan vid finska klassiska lyceet å orten K. J. L. Löfstedt. Den 30 April 1898 afled kollegan i historia, geografi och finska A. Hj. Sallmén, och har tjänsten före utgången af ifrågavarande treårsperiod icke blifvit ordinariter besatt.

Anslaget till ved och belysning höjdes från den 1 September 1896 till 1,600 mark. För öfrigt ha, bland annat, 2,562 mark beviljats till särskilda mindre ombyggnader och förbättringar af skolans hus, samt 1,947 mark till införande af elektrisk belysning därstädes.

Den 12 Augusti 1897 meddelades tillstånd till inrättande från följande läsårs början af en parallelafdelning till 1:sta klassen, hvilken afdelning bibehölls under läsåret 1898—1899, då ytterligare en parallelafdelning inrättades till 2:dra klassen. Den 19 Juli 1899 beviljades ett anslag af 12,306 mark för bekostande af parallelafdelningar till skolans tre lägsta klasser under därpå följande läsåar, med samma vilkor beträffande 1:sta klassen som förut, eller att elevantalet å denna klass skulle stiga till minst 60.

Elevernas antal utgjorde under de tre läsåren 1896—1899 resp. 178, 213 och 251.

Skolråd: Kollegiassessorn G. Z. Sandman (ordförande), hofrättsrådet H. E. Fabritius, handlanden J. Häkli, hofrättsrådinnan E. Åkerman och fru H. Winter.

Sordavala.

Reallyceet. I nådig kungörelse den 4 Augusti 1898 förordnades i anledning af Ständernas underdåniga petition, att Sordavala privatlyceum

skulle af staten öfvertagas och utvidgas till ett fullständigt reallyceum med finskt undervisningsspråk. I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af samma dag anbefaldes Öfverstyrelsen att ofördröjligen tråda i författning om att läroverket af staten öfvertoges och redan nästinstundande läseår utvidgades med en sjätte klass äfvensom i öfrigt vidtaga de åtgärder, som däraf kunde föränledas, hvarvid Öfverstyrelsen egde tillse, att till privatlyceet hörande stipendiefonder, möbler, bibliotek, samlingar och öfrig lös-egendom, som Sordavala stad, enligt uppgift i Ständernas petition, förbundit sig att till staten öfverlämna, komme det nya statslyceet till godo. Enligt den i Öfverstyrelsen uppgjorda och af Kejserliga Senaten fastställda staten för läseåret 1898—1899, då lyceet bestod af sex klasser, inrättades genast en lektorstjänst och samtliga kollegatjänster äfvensom läraretjänsterna i sång och i teckning och kalligrafi. Till vikarier antogs de vid privatlyceet förut tjänstgörande lärarene. Under läseåret blefvo sagda tjänster ordinariter besatta enligt fullmakter för nedannämnda dagar: den 22 April 1899 för filosofie licentiaten Karl Emil Stenroos å lektorstjänsten i geografi och naturalhistoria; den 18 Februari 1899 för kollegan vid reallyceet i Nyslott F. L. Petander å kollegatjänsten i historia, finska och tyska; den 22 April 1899 för filosofie kandidaten Kaarlo Samuli Kaikkonen å kollegatjänsten i matematik, filosofie magistern Arvid Hildén å kollegatjänsten i svenska och finska samt Ilo Emil Schroeder å kollegatjänsten i gymnastik; den 19 Juli 1899 för filosofie magistern Juuso Putro å kollegatjänsten i ryska språket. Den 27 Februari 1899 konstituerades Ines Aina Emilia Alcenius till lärarinna i teckning och kalligrafi och den 15 April 1899 fru Naëmi Starck till lärarinna i sång.

Rektorsvården har tillsvidare uppdragits åt kollegan Kaikkonen.

Under påföljande läseår komma öfriga läraretjänster att besättas enligt den af Kejserliga Senaten den 16 Maj 1899 för samma läseår fastställda staten slutande sig å 49,610 mark. Anslag hafva beviljats till bekostande af grekisk-rysk religionsundervisning, 840 mark, och till inköp af möbler och undervisningsmateriel, 1,990 mark 70 penni. Vid den 8 November 1898 verkställd visitation aflämnades förteckning öfver möbler, inventarier och läromateriel, som tillfallit lyceet.

På af Öfverstyrelsen gjord framställning, anbefalde Kejserliga Senaten den 23 Januari 1899 Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna att, efter samråd med denna Öfverstyrelse och med ledning af det program, som följts vid planläggningen af det för finska reallyceet i Wiborg uppförda hus, uppgöra ritningar och kostnadsförslag till egen läroverksbyggnad för ifrågasvarande reallyceum att uppföras å lämplig tomt, som stadsfullmäktige i Sordavala för ändamålet anvisade.

Lyceet besöktes läsåret 1898—1899 å sex klasser af 125 elever.

Skolråd: Medicinalrådet H. A. Hällström (ordförande), hofrådet A. N. Hoffman, förre rektorn C. W. Alopaeus samt fruarna M. Berg och L. Alopaeus.

S:t Michel.

Klassiska lyceet. Den 1 December 1896 utfärdades fullmakt å kollegatjänsten i svenska och finska språken för filosofie magistern Viktor Hugo Renvald. Utänämde lektorn i latin filosofie doktorn Heikki Paasonen afsade sig tjänsten, hvarefter till densamma utnämndes, på grund af i Kejsrerliga Senaten godkända besvär, kollegan vid lyceet i Kuopio P. A. Sahlstén, som erhöU fullmakt den 9 December 1898. Till kollega i gymnastik befullmäktigades den 17 Maj 1898 Georg Wilhelm Herpman.

Emedan såväl stadsfullmäktige i S:t Michel som särskilda landskommuner i underdånighet anhållit, att undervisningsspråket vid lyceet skulle förändras till helt och hållet finskt, förordnade Kejsrerliga Senaten i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 2 September 1897, i enlighet med hvad Öfverstyrelsen föreslagit, att enär endast på de högre klasserna elever funnos, som hade svenskan till modersmål, de i Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse den 24 Augusti 1888 gifna bestämningar rörande undervisningsspråket å lyceets tre högsta klasser sålunda skulle förändras, att endast kyrkohistoria och Finlands historia, liksom i andra finskspråkiga lyceer, föredroges på svenska, hvaremot undervisningen i ryska språket, fysik och trigonometri samt logik och psykologi skulle försiggå på finska. Dessa förändringar borde genast sättas i verket, allt eftersom nämnda ämnen inträdde i undervisningen. Öfriga bestämningar i sistnämnda skrifvelse skulle tillsvidare förblifva i gällande kraft.

Jämlikt nådigt bref den 1 September 1897 höjdes vaktmästarens aflöning till 800 mark. Extra anslag hafva beviljats till en del nya skolmöbler samt till nya lampor.

Rektorsvården har fortfarande handhäfts af lektorn A. G. Borg.

Lyceet besöktes under läsåren 1896—1899 af resp. 138, 145 och 158 elever.

Skolråd: Professorn H. G. Hällström (ordförande), öfverläkaren E. A. Hillbom, borgmästären G. P. Alopaeus, landssekreteraren F. W. Hjelmman och kyrkoherden A. L. Gulin.

Heinola.

Elementarskolan. Den 26 Januari 1897 utfärdades fullmakt för på prof tillförordnade kollegan i ryska och tyska språken A. S. Nylund, enligt af Kejsrerliga Senaten den 10 November 1896 därtill meddeladt tillstånd, enär Kejsrerliga Senatens föreskrift af den 1 April 1896, att lediga tjänster vid skolan tillsvidare icke finge ordinariter besättas, utfärdats efter det Nylund blifvit till tjänsten på prof tillförordnad. Läraretjänsten i gymnastik för gossar har fortfarande bestridts af vikarie.

I resolution af den 24 September 1896 meddelade Kejsrerliga Senaten, på af stadsfullmäktige i Heinola gjord underdånig anhållan, tillstånd att såsom fortsättning till elementarskolan en femte klass finge inrättas och på stadens bekostnad upprätthållas. Tillika ställes klassen under ledning af elementarskolans rektor och skolråd.

Rektorsvården har fortfarande handhafs af kollegan K. O. Grönros. Elevantalet uppgick under läsåren 1896—1899 till resp. 60, 57 och 63.

Skolråd: Borgmästaren A. E. Andersson (ordförande), provincialläkaren A. E. Jahnsson, stadsläkaren A. M. Nykopp, vicehäradshöfdingen F. Lemström och handlanden A. Saxberg.

Nyslott.

Reallyceet. Den 28 Augusti 1897 utfärdades fullmakt för kollegan vid reallyceet i Nikolaistad A. E. E. Rancken å lektorstjänsten i matematik, fysik och kemi och den 16 Juni 1897 för lärarekandidaten Gustaf Einar Ferdinand Cannelin å kollegatjänsten i gymnastik från den 1 September 1898. Kollegan i historia, finska och tyska språken F. L. Petander afgick från den 1 September 1899 till enahanda tjänst vid reallyceet i Sordavala.

Mindre extra anslag hafva beviljats till inköp af särskilda nya inventarier och remont af gamla samt till kompletterande af gymnastikredskapen.

Rektorsvården har fortfarande handhafs af lektorn E. J. Buddén. Till prorektor efter afidne lektorn K. A. Snellman förordnade Öfverstyrelsen den 13 April 1898 lektorn W. A. Juutilainen.

Läroverket besöktes läsåren 1896—1899 af resp. 109, 100 och 100 elever.

Skolråd: Biskopen G. Johansson (ordförande), borgmästaren A. E. Breitholtz, häradshöfdingen H. F. Forss, rådmannen J. Strömberg och provincialläkaren W. Snellman.

Kuopio.

Klassiska lyceet. Lektorn i religion, logik och svenska språket J. Mustakallio erhöi, på egen begäran, afsked den 18 Augusti 1898 och till

tjänsten befullmäktigades den 14 Februari 1899 teologie kandidaten Einar Fredrik Napoleon Candolin. Till kollega i latin och finska efter P. A. Sahlstén, som afgått till en lektorstjänst vid lyceet i S:t Michel, befullmäktigades den 13 Juli 1899 filosofie magistern Anders Erik Puupponen från den 1 September 1900. Den 28 Augusti 1898 afled kollegan i gymnastik F. W. Favorin.

Den 21 September 1898 beviljades ett tillskott för biblioteksvården af 280 mark årligen från den 1 September 1896, hvarom finnes omnämndt under den allmänna öfversikten, och den 29 Mars samma år ett extra anslag af 2,122 mark för införande af elektrisk ljusledning i lyceets hus.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn E. Winter.

Elevernas antal uppgick under läsåren 1896—1899 till resp. 191, 176 och 179.

Skolråd: Domprosten J. Schwartzberg (ordförande), domkapitelssekreteraren K. A. Herckman, bankdirektören E. W. Emeleus, stadsläkaren J. V. Johnsson och landssekreteraren A. F. Andersin.

Fruuntimmersskolan. Den 29 Maj 1897 befullmäktigades kollegan vid finska fruntimmersskolan i Wiborg A. E. Lindegren till kollega i matematik och naturkunnighet.

I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 22 Januari 1898 meddelades att Byggnadsstyrelsen blifvit anbefald att uppgöra ritningar och kostnadsförslag till eget hus för skolan. Åtgärder i sådant syfte hafva dock tillsvidare icke vidtagits.

Skolan besöktes 1896—1899 af resp. 75, 75 och 89 elever.

Skolråd: Biskopen O. I. Colliander (ordförande), kollegan J. M. Salenius, fruarna E. Stenius, L. Kantele och F. Nyman.

Joensuu.

Klassiska lyceet. Den 9 Juni 1897 befullmäktigades kollegan vid lyceet V. J. Snellman till lektor i latin, sedan Kejsrerliga Senaten förkastat öfver utnämningen anförda besvär, och den 11 därpå följande December filosofie magistern Konrad Emil Hildén till kollega i latin och finska. Den senare förordnades från följande läsårs början att under två profår bestrida en lektorstjänst vid seminariet i Brahestad, och kommer sålunda hans kollegatjänst vid lyceet att under tiden skötas af vikarie. Den 1 Maj 1897 utfärdades från den 1 därpå följande September fullmakt å kollegatjänsten i gymnastik för Karl Edvard Ernst Palander, som från den 1 September 1899 afgick till enahanda befattning vid lyceet i Tavastehus.

Efter lärarinnan E. R. Collan, som befordrats till en lärarinnetjänst vid fruntimmersskolan i Jyväskylä, konstituerades den 4 Maj 1897 till lärare-tjänsten i franska språket Anni Emilia Kepplerus. Lärarinnan Kepplerus afled den 5 Juli 1899.

Den 10 September 1897 höjdes anslaget för grekisk-rysk religions-undervisning från 600 till 800 mark. För öfrigt har extra anslag beviljats till anskaffande af ett antal nya skolpulpeter.

Rektorsvården har fortfarande handhafs af kollegan D. A. Walle.

Lyceet besöktes läsåren 1896—1899 af resp. 160, 179 och 200 elever.

Skolråd: Provinciallakaren K. B. Nohrström (ordförande), lagmannen K. W. Nystén, kronofogden K. J. Collan, kommerserådet F. Neppenström och handlanden A. Uimonen.

Fruntimmersskolan. Genom nådig kungörelse den 21 Mars 1899 förordnades, med anledning af Finlands Ständers underdåniga petition, att privata fruntimmersskolan i Joensuu stad skulle af staten öfvertagas från den 1 September 1899. I enlighet med Kejsrerliga Senatens i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af samma dag, meddelade befallning hafva de i anledning häraf påkallade åtgärder vidtagits. Från läsårets början ha vikarier tillförordnats vid samtliga tjänster utom lärarinnetjänsten i gymnastik, till hvilken den 7 Augusti 1899 konstituerades enkefru Ida Maria Forsberg.

Den 8 Augusti 1899 fastställdes stat slutande sig å 29,300 mark, att gälla tillsvidare och beviljades ett extra anslag af 6,980 mark 35 penni till anskaffande af möbler och undervisningsmateriel, hvarjämte lokal för skolan upphyrts.

Tillsynen öfver läroverket uppdrogs åt det för privatskolan tillsatta *skolråd*, bestående af lyceilektorerna K. A. Wegelius och J. W. Ronimus samt fruarna H. Cannelin, A. Nystén och I. Harlin.

Nikolaistad.

Klassiska lyceet med svenskt undervisningsspråk. Efter lektorn Rosenqvist, som utnämnts till en öfverlärarebefattning vid svenska normallyceet, befullmäktigades den 29 April 1899 läraren vid svenska reallyceet i Helsingfors teologie kandidaten K. A. Segerstråle till lektor i religion, logik och psykologi från den 1 därpå följande November. Den 9 Februari 1897 utfärdades fullmakt för gymnastikläraren vid lyceet C. J. Danielson å en kollegatjänst i gymnastik och den 1 Maj 1897 för filosofie magistern Juhana Augustinus Helle å kollegatjänsten i finska språket från den 1 Januari

följande år. Helle afled den 11 April 1899. Filosofie magistern Viktor Robert Zilliacus erhöll, efter att hos Kejsrerliga Senaten anförda besvär öfver utnämningen förkastats, den 21 Juli 1897 fullmakt å kollegatjänsten i ryska språket.

Den 2 November 1897 erhöll kollegan i latin M. A. Laurén, på egen begäran, afsked. Tjänsten kommer, jämlikt Kejsrerliga Senatens beslut den 5 Februari 1890, tillsvidare icke att ordinariter besättas.

Sedan läraren i tyska och i franska språket K. V. G. Lindeqvist afgått till befattning utom skolverket, konstituerades den 11 December 1897 filosofie kandidaten Jonas Emil Ström till läraretjänsterna i nämnda språk.

Till prorektor vid lyceet förordnades af Öfverstyrelsen den 4 Februari 1898 kollegan F. R. Westlin, sedan lektorn Hjelt, på egen anhållan, befriats från sagda uppdrag.

Från den 1 September 1896 förhöjdes anslaget för grekisk-rysk religionsundervisning till 560 mark årligen; för öfrigt hafva extra anslag beviljats till uppförande af en ny uthusbyggnad af trä 6,800 mark, och till införande af elektrisk ljusledning i lyceets hus, 2,325 mark. Angående tillskottet, 280 mark, till arvodet för biblioteksvården finnes redogjordt under den allmänna öfversikten.

Rektorsvården handhades till utgången af år 1898 af lektorn Rosenqvist och därefter af prorektorin Westlin.

Lyceet besöktes läsåren 1896—1899 af resp. 234, 231 och 228 elever.

Skolråd: Hofrättsråden C. L. Carp (ordförande), och A. Tujulin, hofrättsassessorerne J. A. Rehnström och G. V. Cajanus samt stadsläkaren K. K. Ekholm.

Reallyceet med finskt undervisningsspråk. Den 2 April 1897 utfärdades fullmakt för läraren vid lyceet i Tavastehus filosofie licentiaten A. E. Rosendahl å lektorstjänsten i tyska och franska språken samt den 15 Augusti samma år för kollegan vid finska klassiska lyceet i Åbo E. R. Hammarström å lektorstjänsten i naturalhistoria och geografi, hvarmed, i fall af behof, äfven undervisning i elementär matematik förenats.

Sedan kollegan A. E. E. Rancken afgått till en lektorstjänst vid reallyceet i Nyslott, befullmäktigades den 19 April 1898 filosofie magistern Fredrik Wilhelm Pesonen till kollega i matematik. Den 5 Januari 1897 afled kollegan i gymnastik E. J. Wasenius och den 11 Oktober samma år befullmäktigades studeranden Pietari Roiha till tjänsten från den 1 Maj 1898. Roiha har från den 1 September 1900 transporterats till enahanda tjänst vid reallyceet i Wiborg.

Den 16 Juni 1898 förordnades af Kejslerliga Senaten kollegan E. E. Levón, att tillsvidare vara rektor för lyceet och den 11 Oktober 1898 förordnade Öfverstyrelsen lektorn P. A. Heinricius till prorektor.

Från den 1 September 1898 har det nya läroverkshuset varit upplåtet till begagnande; ett anslag af 1,895 mark till införande af elektrisk belysning däri har särskildt beviljats. Den 5 April 1898 beviljades 6,102 mark till nya möbler och inventarier. För öfrigt hafva mindre extra anslag utgått till betäckande af uppkomna brister i skolkassan och i anslaget till ved och belysning. Från den 1 September 1898 beviljades till förstärkande af den förra 600 mark årligen äfvensom ett årligt tillskott af 900 mark till sistnämnda anslag.

Under läseåren 1896—1899 uppgick elevantalet till resp. 186, 208 och 207.

Skolråd. Advokatfiskalen O. J. Revell (ordförande), kommerserådet C. J. Hartman, kamreraren K. J. Eskelin, bataljonsläkaren E. E. Pfaler och hofrättsnotarien A. Grönblad.

Fruntimmersskolan. Under ifrågavarande period hafva förändringar i lärarepersonalen icke inträffat.

Från den 1 September 1898 beviljades en förstärkning till skolkassan af 500 mark årligen, sedan särskilda gånger mindre anslag beviljats till betäckande af däri uppkommen brist.

Elevernas antal utgjorde under de tre läseåren 1896—1899 resp. 125, 128 och 136.

Skolråd: Rektorn V. T. Rosenqvist (ordförande), hofrättsassessorn R. A. Hasselblatt, stadsläkaren A. T. Ehrström och fru I. Kihlman.

Kristinestad.

Elementarskolan. På därom af stadsfullmäktige i Kristinestad gjord underdånig ansökning och i öfverensstämmelse med stadgandet i mom. 1 af nådiga kungörelsen den 19 Augusti 1896 förordnade Kejslerliga Senaten den 23 Februari 1897, att tvåklassiga elementarskolan med svenskt undervisningspråk skulle vid utgången af pågående läseår indragas. Tillika berättigades stadskommunen att öfvertaga och enligt af staden föreslagen plan omorganisera densamma till en femklassig kommunal samskola med afslutade kurser. För sådant ändamål beviljades stadskommunen årligt understöd ur allmänna medel efter beräkning af 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass, eller för skolan såsom fullständig med 15,000 mark om året att utgå från

den 1 September 1897 under det i ofvan åberopade lagrum stadgade förbehåll, och under läseåret 1897—1898 för två eller eventuellt tre klasser. Tillika erhöll den nya skolan rätt att öfvertaga elementarskolans bibliotek, undervisningsmateriel, möbler och öfriga inventarier äfvensom dess stipendiefond. Enligt af Öfverstyrelsen afgifvet förslag till de af elementarskolans indragning påkallade verkställighetsåtgärder förordnade Kejslerliga Senaten i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 10 Juni 1897, att behållningen i skolans kassa skulle jämte möjligen förefintliga öfverskott i dess ordinarie anslag till landtränteriet i Wasa län inlevereras; att skolans arkiv skulle i afseende å förvar öfverlämnas till Magistraten i Kristinestad, samt att ende ordinarie kollegan, rektorn R. E. G. Holmberg skulle, räknadt från den 1 September 1897, uppföras på indragningsstat.

Skolan besöktes läseåret 1896—1897 af 16 elever.

Skolråd: Kommerserådet E. A. Tötterman (ordförande), stadsläkaren E. Wendelin samt handlandene A. Carlsröm och G. Hydén.

Gamlakarleby.

Elementarskolan. Stadsfullmäktige i Gamlakarleby' hade i underdånighet anhållit, att därvarande fyrklassiga elementarskola måtte omorganiseras till en femklassig samskola mot det att staden bidroge till skolans underhåll med det belopp, som motsvarade kostnaden för den femte klassen, eller därest detta icke kunde medgifvas, att skolan finge med en femte klass af staden utvidgas. Härå resolverade Kejslerliga Senaten den 16 Juni 1898, att skolan finge från följande läseårs början på stadens bekostnad utvidgas med en femte klass, dock med vilkor, bland annat, att staden förbunde sig att efter fem års förlopp helt och hållet öfvertaga skolan för att, enligt nådiga kungörelsen den 19 Augusti 1896, ombilda densamma till en borgareskola mot åtnjutande af 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass, samt att till samtliga klasser i den sålunda utvidgade elementarskolan flickor skulle såsom elever emottagas. Då emellertid förbindelse i förenämndt afseende icke kunde väntas före läseårets ingång och den ifrågasatta utvidgningen sålunda icke komme till stånd, meddelades i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 10 Augusti 1898 att, enär den af enkefru M. Ch. Wallin underhållna enda fruntimmersskola på orten upphört med sin verksamhet, Kejslerliga Senaten, för att bereda flickor från svenskatalande hem tillfälle till skolbildning, funnit godt förordna, att till elementarskolans alla klasser *flickor skola tillsvidare intagas*. Härom träffades den närmare bestämning, att flickorna skulle erlägga samma terminsavgifter, som äro fastställda för

fruntimmersskolorna, af hvilka 20 mark för hvarje elev finge användas till bekostande af särskild tillsyn öfver de kvinliga eleverna samt dessas gymnastikundervisning. Därjämte hade Kejsrerliga Senaten funnit lämpligt, att enkefru Wallin, hvars antagande till föreståndarinna uti det tilltänkta femklassiga läroverket af Öfverstyrelsen förordats, mot antydd ersättning anställdes vid elementarskolan för handhafvande af uppsikten öfver de där intagna flickorna.

Sedan Öfverstyrelsen därefter hos Kejsrerliga Senaten anmält, att stadsfullmäktige i Gamlakarleby hos Öfverstyrelsen förklarat staden icke kunna öfvertaga skolan, förordnade Kejsrerliga Senaten den 14 Februari 1899 att med vidare åtgärd i saken skulle bero.

Den 14 Februari 1899 erhöi kollegan i matematik och naturalhistoria K. A. Ebeling, på egen begäran, afsked med full pension från den 1 därpå följande September. Tjänsten kommer, jämlikt Kejsrerliga Senatens beslut den 1 April 1896, angående lediga tjänster vid elementarskolorna, att tillsvärdare icke ordinariter besättas.

Rektorsvården har fortfarande handhafsats af kollegan J. F. Sandelin. Skolan besöktes läsåren 1896—1899 af resp. 42, 51 och 53 elever.

Skolråd: Provincialläkaren E. F. Staudinger (ordförande), apotekaren F. Löfhjelm, rådmannen J. E. Silén, handlanden A. Björklund och stationsinspektorn J. E. Bengelsdorff.

Jyväskylä.

Klassiska lyceet. Från den 1 Maj 1897 utnämndes lektorn J. Hedberg till kyrkoherde i Säaminge pastorat och domprost i Nyslotts stift; till den af honom innehafda lektorstjänsten i religion, psykologi och logik, hvarmed förenats, i fall af behof, jämväl undervisningsskyldighet i finska språket, förordnades på två profår från den 1 Maj 1898 prästmannen filosofie kandidaten Verner Donatus Peltonen.

Till lediga kollegatjänsten i matematik och naturalhistoria befullmäktigades, efter af Kejsrerliga Senaten godkända besvär, den 19 Mars 1897 filosofie magistern August Alexander Alho, som från den 1 Januari 1898 afgick till en kollegatjänst vid fruntimmersskolan på orten.

Sedan kollegan i svenska och finska språken K. J. Gummerus den 9 Mars 1897 för sjuklighet erhållit afsked med full pension, fördelades hans undervisningsskyldighet mellan kollegerne Ekelund och Marttinen. I följd häraf kunde enligt normaltillfördelningsplanen en kollegatjänst i matematik och en annan i naturalhistoria, geografi och historia inrättas. Till den förra befullmäktigades den 22 April 1899 filosofie kandidaten Otto Ernest Wänttinen;

den senare har i följd af brist på kompetente sökande tillsvidare icke kunnat förses med ordinarie innehafvare.

Den 18 Augusti 1897 erhöll, på egen begäran, läraren i tyska och franska språken R. E. Hirn afsked med full pension, hvarefter å stat uppfördes skilda läraretjänster i nämnda språk. Till dessa tjänster konstituerades den 12 Februari 1898 filosofie doktorn Filip Erik Edvin Hagfors, som vårterminen 1899 afgick till en lektorstjänst vid finska reallyceet i Helsingfors. Jämlikt Ecklesiastik Expeditionens skrivelse den 14 Mars 1899 inrättades från den 1 därpå följande September en kollegatjänst i tyska och franska språken.

Från den 1 Januari 1897 höjdes vaktmästarens aflöning till 800 mark tillsvidare och så länge honom ålåg att ombesörja renhållningen af lyceets tvänne gårdar och till dem hörande gatuandelar.

I skrivelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 22 Februari 1898 meddelades att Byggnadsstyrelsen anbefalts uppgöra ritningar och kostnadsförslag till nytt hus för lyceet.

Rektorsvärden har fortfarande handhafs af lektorn O. A. Forsström. Efter lektorn Hedberg förordnade Öfverstyrelsen den 29 December 1898 till prorektor lektorn K. H. Kahelin.

Elevernas antal utgjorde läsåren 1896—1899 resp. 157, 166 och 190.

Skolråd: Hofrådet A. W. von Zweyberg (ordförande), fru M. Schildt, stadsläkaren H. E. Nilsson, kyrkoherden E. Cleve och borgmästaren F. A. Aejmelaus.

Fruentimmersskolan. Den 1 Juni 1897 befullmäktigades kollegan vid lyceet på orten A. A. Alho till kollegatjänsten i matematik och naturkunighet från början af följande år efter kollegan I. A. Rosenqvist, som befordrats till lektor vid finska lyceet i Uleåborg, och den 29 December 1896 erhöll lärarinnan vid lyceet i Joensuu E. R. Collan fullmakt å lediga lärarinetjänsten i franska språket.

Särskilda tillskott hafva beviljats till anslaget för ved och ljus.

Skolan besöktes under läsåren 1896—1899 af resp. 71, 80 och 90 elever.

Skolråd: detsamma som för lyceet.

Uleåborg.

Klassiska lyceet med svenskt undervisningsspråk. Förändringar i lärarepersonalen hafva under nu ifrågavarande period icke inträffat.

Emedan med år 1898 den tid af tio år utgick, för hvilken stadsfullmäktige i Uleåborg genom nådig resolution af den 19 December 1888 erhållit tillstånd att vid svenska lyceet därstädes inrätta och upprätthålla en till

Universitetet ledande reallinie, liksom ock den tid, för hvilken dess underhåll af privata personer garanterats, anhöllo stadsfullmäktige i underdånighet, att statsverket måtte öfvertaga reallinien, då densamma under en följd af år visat sig fylla ett verkligt behof på orten. I skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 15 November 1898 meddelades, att Kejslerliga Senaten funnit skäl icke förekomma till bifall å stadsfullmäktiges anhållan, men att då under den tid en reallinie vid läroverket upprätthållits, antalet af de elever, som valt denna linie, växlat mellan 72 och 85 procent af hela elevantalet, Kejslerliga Senaten ansett att läroverket borde ombildas till *reallyceum*. Med afseende härå anbefaldes Öfverstyrelsen att till Kejslerliga Senaten inkomma med underdånig framställning därom, uti hvilken ordning sådan ombildning lämpligast kunde verkställas. Sedan detaljeradt förslag härtill i Öfverstyrelsen uppgjorts och till Kejslerliga Senaten insändts, utfärdades i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 16 Maj 1899 närmare föreskrifter i ämnet. Dessa voro följande: Enligt Statssekretariatets till Generalguvernören öfver landet aflåtna, Kejslerliga Senaten delgifna skrifvelse af den 25 (13) April 1899 har Hans Majestät i nåder bifallit Kejslerliga Senatens underdåniga hemställan om förordnande: att svenska klassiska lyceet i Uleåborg från följande läseårs början den 1 September 1899 ombildas till ett reallyceum med svenskt undervisningsspråk; att de elever, som förnärvarande valt latin och grekiska, skola tillåtas att på enahanda vilkor som förut afsluta sin kurs vid lyceet; att det anslag af 2,520 mark, som för reallinien å lyceets II—IV klasser för närvarande finnes å läroverkets stat upptaget, skall sammanslås med anslaget till tjänstgöringsarvoden och användas hufvudsakligen till bestridande af den särskilda undervisning i ryska språket, som för klassiska afdelningens elever är nödig å V—VIII klasserna, samt att, jämte det den klassiska linien å klasserna II—IV successivt indrages, eleverna å klasserna VI—VIII medgifvas frihet att från början af läseåret 1903—1904 utbyta franska och engelska samt teckning emot latin, hvilket utbyte skall ega rum å sjätte klassen, i händelse minst fem elever därtill anmäla sig, likväl med rätt för elev, som å sjätte klassen sålunda erhållit undervisning i latin, att å sjunde och åttonde klasserna fortsätta denna kurs utan afseende å antalet elever, som i densamma deltaga, allt under vilkor att någon statsutgift af denna valbara latinkurs icke föranledes; äfvensom bemyndigat Senaten att vidtaga i saken påkallade verkställighetsåtgärder. Tillika anbefaldes Öfverstyrelsen att fordresammast inkomma med förslag till stat för ifrågavarande läroverk att gälla under läseåret 1899—1900, samt att vidtaga alla å Öfverstyrelsen ankommande åtgärder i afseende å verkställighet af ofvannämnda nådiga förordnanden. Den 21 Juni 1899 fastställdes staten, slutande sig å 71,580 mark, hvarvid för

sjuklighet fortfarande tjänstledige kollegan i latin E. A. Löwenmark uppfördes på indragningsstat och en lektorstjänst i tyska och franska språken äfvensom läraretjänster i engelska språket samt i kalligrafi och teckning tillkomma. Till sagda stat voro följande anmärkningar fogade: 1. Vid utgången af läsåret 1901—1902, eventuelt 1902—1903 indrages lediga lektorstjänsten i latin och i stället inrättas från därpå följande läsårs början en kollegatjänst i tyska och svenska språken. 2. Vid utgången af läsåret 1903—1904 indrages läraretjänsten i tyska och franska språken. 3. Från början af läsåret 1903—1904 anordnas en valbar latinkurs på lyceets tre högsta klasser genom utbyte af franska och engelska samt teckning emot latin.

Den 17 December 1896 beviljades ett extra anslag af 1836 mark 60 penni till betäckande af kostnaden för redskap och inventarier, som anskaffats till den nya gymnastiksalen.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn G. R. Törngren.

Lyceet besöktes läsåren 1896—1899 af resp. 104, 101 och 89 elever.

Skolråd: Öfversten K. G. E. E. Furuhielm (ordförande), stadsläkaren S. A. Granberg, apotekaren A. Hasselblatt, landskamreraren J. G. Hortling och vicekonsuln L. Candelin.

Klassiska lyceet med finskt undervisningsspråk. Till lediga lektorstjänsten i matematik och fysik befullmäktigades den 1 December 1896 kollegan vid fruntimmersskolan i Jyväskylä filosofie doktorn I. A. Rosenqvist. Efter kollegan i svenska språket A. A. Karsten, som transporterats till enahanda befattning vid finska lyceet i Åbo, utfärdades den 11 December 1897 fullmakt å tjänsten för biträdande kollegan vid lyceet i Tavastehus K. E. Auer från den 1 Maj 1898. Från den 1 September 1899 transporterades kollegan i matematik och kalligrafi V. G. I. Eurén till enahanda tjänst vid finska lyceet i Wiborg.

Den 17 November 1896 meddelade Kejsrerliga Senaten afslag å en af enskilda personer gjord anhållan, att reallinien måtte på statsverkets bekostnad utsträckas genom hela läroverket. Därefter beviljades i nådig resolution den 20 Augusti 1897 en för ändamålet bildad garantiförening tillstånd att vid lyceet inrätta och under tio, men minst fem år upprätthålla en realafdelning till läroverkets fyra högre klasser enligt den för reallyceerna fastställda lektionsplan och med vilkor att lärarene, hvilka böra af Öfverstyrelsen tillsättas, erhålla ersättning efter beräkning af 140 mark för undervisningstimme under året samt att, förutom nödiga skolmöbler, tillräcklig lokal jämte värme och belysning af föreningen anskaffas för de realklasser, hvilka tilläfväntys icke kunna inrymmas i läroverkets hus.

Extra anslag hafva beviljats för anskaffande af en del nya skolmöbler äfvensom af undervisningsmateriel i teckning. Den 21 Februari 1899 beviljades 70,000 mark till uppförande af en tillbyggnad till lyceihuset, hvilken komme att bestå af fyra rum och två korridorer.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af lektorn M. Rosendal.

Elevantalet uppgick under läseåren 1896—1899 till resp. 237, 236 och 252.

Skolråd: Lagmannen V. E. Liljeblad (ordförande), vicekonsuln Hj. Hägg, provincialläkaren K. K. Relander, bataljonspredikanten V. G. Aulin och bankdirektören J. F. Kerttula.

Fruentimnersskolan med svenskt undervisningsspråk. Den 1 December 1896 utfärdades fullmakt å lediga kollegatjänsten i matematik och naturkunnighet för filosofie kandidaten Johan Alexander Dahl. Sedan sångläraren B. M. Nyberg 1897 förordnats att under två profår bestrida först en kollegatjänst vid seminariet i Raumo och därefter en lektorstjänst vid seminariet i Sordavala, har läraretjänsten i sång bestridts af vikarie.

Den 7 Oktober 1895 beviljades 8,215 mark 80 penni för utförande af särskilda om- och tillbyggnadsarbeten i skolans hus, hvarigenom gymnastiksalen utvidgades och ett större samlingsrum för lärarepersonalen erhöles samt vaktmästarebostaden och uthusen underkastades nödig befunden remont och förändring. Från den 1 September 1899 höjdes vaktmästarens aflöning från 400 till 600 mark. För öfrigt har ett mindre anslag beviljats till betäckande af uppkommen brist i anslaget till ved och ljus.

Skolan besöktes under läseåren 1896—1899 af resp. 86, 81 och 79 elever.

Skolråd: Kommerserådet K. A. Snellman (ordförande), bataljonsläkaren O. W. Moberg samt fruarna A. Borg, S. Sohlberg och Snellman.

Fruentimnersskolan med finskt undervisningsspråk. Den 14 Januari 1898 erhöles lärarinnan i teckning och kalligrafi H. K. Ahlman, på egen begäran, afsked och den 20 därpå följande Juli konstituerades till tjänsten Vivi Renqvist. Efter lärarinnan E. E. Wählberg, som afgått till seminariet i Brahestad, konstituerades den 10 Juni 1899 till lärarinnetjänsten i gymnastik Agnes Johanna Hagman.

Extra anslag ha beviljats för anskaffande af ett antal nya skolpulpetter och naturalhistorisk undervisningsmateriel äfvensom för upphyrande af bostad åt vaktmästaren.

I nådigt bref den 14 Februari 1899 meddelades tillstånd att för uppförande af eget hus för skolan af allmänna medel finge användas ända till 204,988 mark enligt af Öfverstyrelsen för allmänna byggnaderna uppgjorda ritningar. Tillika anbefalde Kejsrerliga Senaten nämnda Öfverstyrelse att låta utföra arbetet å den af stadsfullmäktige för ändamålet upplåtta tomt.

Elevernas antal utgjorde läseåren 1896—1899 resp. 138, 145 och 149.

Skolråd: Prosten A. W. Wallin (ordförande), länelandtmätaren K. Lindh samt fruarna L. Hällfors, M. Kivijärvi och J. Winckelman.

Brahestad.

Elementarskolan. I den ordinarie lärarepersonalen hafva förändringar icke inträffat. Rektorsvärden har fortfarande handhafsats af kollegan H. A. Ingman.

Emedan genom nådiga kungörelsen den 19 Augusti 1896 förordnats, bland annat, att elementarskolorna till sina lektionsplaner skola motsvara de lägre klasserna vid reallyceerna och därigenom vid de elementarskolor, i hvilka undervisningen i ryska och tyska språken handhafves af lärare mot arvode å stat, desse lärares undervisningsskyldighet blifvit i väsentlig mån förändrad, förordnade Kejslerliga Senaten, i skrifvelse från Ecklesiastik Expeditionen af den 16 Februari 1897, att berörda arvoden vid elementarskolan i Brahestad skulle utgöra för läraren i ryska 1,000 mark (i stället för 700 mark) och för läraren i tyska 600 mark (i stället för 1,400 mark), äfvensom att dessa förändringar skulle tillämpas, hvad arvodesförhöjningarna beträffade, från början af läseåret 1896—1897, men hvad arvodesnedsättningen anginge, från den 1 September 1897.

Elevernas antal utgjorde under läseåren 1896—1899 resp. 49, 54 och 59.

Skolråd: Borgmästaren A. Luoma (ordförande), seminariidirektorn K. Raitio, handlanden K. A. Almgren, kronofogden W. Rehnäck och fru H. Rehnäck.

Torneå.

Elementarskolan. I lärarepersonalen hafva förändringar icke inträffat.

På de ofvanför under elementarskolan i Brahestad anförda grunder blef genom Kejslerliga Senatens beslut den 16 Februari 1897 lärarens i ryska språket arvode från början af läseåret höjdt till 1,500 mark (i stället för 1,000 mark) och lärarens i tyska språket arvode från den 1 September 1897 nedsatt till 1,200 mark (från 1,600 mark).

Sedan af skolrådet förslag väckts i syfte att elementarskolan, med hänsyn till den vidsträckta landsort, hvars bildningsbehof den är afsedd att fylla, samt det läge staden intager på gränsen mot ett annat land, blefve antingen på kommunens eller statsverkets bekostnad utvidgad, anhöllo stadsfullmäktige i Torneå i underdånighet att skolan, med hänsyn till de elever,

som ej ernade vid lyceum fortsätta sina studier, måtte utvidgas med en femte klass. Med anledning häraf fann Kejsrerliga Senaten den 2 Februari 1897 skäl att i underdånighet hemställa om nådigt tillstånd, att fyraklassiga elementarskolan i Torneå finge på statsverkets bekostnad utvidgas med en provisoriskt inrättad femte klass med avslutade kurser och med tillträde jämväl till denna klass för kvinliga elever. Därjämte anbefaldes Öfverstyrelsen att inkomma med förslag till stat för den sålunda utvidgade skolan äfvensom till öfriga åtgärder, som kunde finnas vara af förhållandena påkallade. I nådigt bref den 20 därpå följande Augusti påbjöds att elementarskolan skulle på föreslaget sätt utvidgas, utan ändring af hvad nådiga brefvet den 5 Februari 1890 innehåller beträffande tillträde för flickor såsom elever i skolan och de kvinliga elevernas terminsafgifter. Tillika faststälde Kejsrerliga Senaten stat, slutande sig å 30,350 mark, för det utvidgade läroverket och förordnade, att den provisoriska femte klassen skulle uppsättas från ingången af läseåret 1897—1898. I följd häraf hafva medel till anskaffande af erforderliga möbler, inventarier och undervisningsmateriel för den nya klassen anvisats. Undervisningen har fördelats mellan den vid skolan förut anställda lärarepersonalen.

Rektorsvården har fortfarande handhafts af kollegan J. U. Nordberg.

Skolan besöktes läseåret 1896—1897 å fyra klasser af 57 och läseåren 1897—1899 å fem klasser af resp. 68 och 61 elever.

Skolråd: Kronolänsmannen K. W. Planting (ordförande), apotekaren F. G. Borg och stadsläkaren E. A. Kalm samt fruarna E. Lagerblad och E. Winter.

III. Privata skolor.

Helsingfors.

Privata svenska flickskolan, som från pågående läseårs början blifvit fullständig med åtta egentliga skolklasser och en nionde kompletteringsklass för elever, hvilka önskade förberedas till studentexamen eller för dimission till högre fackläroverk, erhöil den 19 Januari 1897 rätt att till undergående af studentexamen dimittera sina elever, såvidt desamma varda till inträde vid Universitetet berättigade. Den 1 September samma år beviljades i nåder fortfarande bidrag ur allmänna medel för skolans upprätthållande efter beräkning af 1,000 mark för hvardera af de två lägsta, 1,500 mark för enhvar af III—VI och 2,000 mark för hvardera af de två högsta skolklasserna, eller med inalles 12,000 mark om året, att utgå i 10 års tid från den 1 September 1897. Elevantal 1896—1899: 172, 191 och 194.

Skolföreståndarinnan *Viktoria Laurell* beviljades i nåder den 1 September 1897 för det af henne upprätthållna *privata svenska läroverket för flickor* förhöjdt understöd att med 9,000 mark om året utgå i sex års tid, räknadt från den 1 September 1896, med vilkor att elevantalet i skolan uppgår till i medeltal minst 12 per klass samt att elevernas terminsafgifter bestämmas till minst samma belopp och enligt samma grunder som i statens fruntimmersskolor i Helsingfors. Elevantal 1896—1899: 132, 129 och 134.

Skolföreståndarinnan *Hilja Tavaststjerna* beviljades i nåder den 1 September 1897 för upprätthållande af sin *privata svenska fruntimmersskola* fortfarande understöd ur allmänna medel att, efter enahanda beräkning som därförinnan, med inalles 9,000 mark om året utgå i fem år, räknadt från ofvannämnda dag, och med samma vilkor som föregående skola. Elevantal 1896—1899: 66, 70 och 64.

Direktionen för *privata finska samskolan* beviljades i nåder den 21 September 1898 förhöjning af det för skolan den 14 September 1893 för sex års tid, eller till utgången af läseåret 1898—1899, beviljade statsunderstödet af 12,000 mark sålunda, att understödet från den 1 September 1898 skulle utgå efter beräkning af 4,000 mark för hvarje af de fem lägsta klasserna med inalles 20,000 mark om året i fem års tid. Elevantal 1896—1899: 312, 308 och 303.

Den 8 Juni 1899 fastställdes nya stadgar för *nya svenska samskolan*.

Den 10 Maj 1899 meddelades af Kejsrerliga Senaten tillstånd för fröken *Alli Nissinen* att upprätthålla den af henne öfvertagna tvåklassiga *förberedande skola*, som afsåg att förbereda elever till finska samskolor, samt att utvidga densamma till treklassig.

Den 21 Juni 1899 erhöi dåvarande föreståndarinnan för finska samskolan *Lucina Hagman* tillstånd att inrätta en åttaklassig *realskola för gossar och flickor*, hvilken skulle börja sin verksamhet följande läseår med två klasser.

Borgå.

Den 19 Maj 1897 meddelade Kejsrerliga Senaten tillstånd till bildande af en garantiförening för *finska samskolan* och faststälde stadgar för densamma. För skolans upprätthållande beviljades i nåder den 1 September 1897 understöd af allmänna medel efter beräkning af 3,000 mark årligen för enhvar af de fem lägsta klasserna, allt eftersom de tråda i verksamhet, eller med inalles 15,000 mark om året i tio års tid, räknadt från början af läseåret 1897—1898, med vilkor att elevernas terminsafgifter bestämmas till minst samma belopp och enligt samma grunder som för statens elementar-

läroverk och fruntimmersskolor. Elevantal 1896—1897 å två klasser 54, 1897—1898 å tre klasser 85, 1898—1899 å fyra klasser 110.

Borgå stad beviljades i nåder den 1 September 1897 för den af staden upprätthållna svenska *realskola* bidrag till samma belopp som därförinnan, eller 5,000 mark om året, att utgå i tio år, räknadt från ofvannämnda dag, med vilkor att elevernas terminsafgifter bestämmas till minst samma belopp och enligt samma grunder som för statens elementarläroverk. Elevantal 1896—1899: 56, 60 och 66.

Den 14 Juni 1898 meddelade Kejsrerliga Senaten lärarinnan *Edith Bergholm* tillstånd att fortfarande upprätthålla en finsk *förberedande skola*, afsedd att förbereda elever till inträde i finska samskolan.

Ekenäs.

Seminariidirektorn *F. W. Sundvall* med flere beviljades i nåder den 24 September 1896, utöfver det för upprätthållande af en privat *fruntimmersskola* den 14 September 1893 dem förunnade statsbidraget 3,200 mark om året i fem år, ytterligare 1,200 mark om året från den 1 September 1895 för upprätthållande af skolans år 1895 inrättade femte klass och med enahanda vilkor som förstnämnda understöd. Från den 1 September 1898 förhöjdes, jämlikt nådig resolution af den 21 i samma månad, statsunderstödet till 5,400 mark om året i tio års tid, efter beräkning af 1,000 mark för enhvar af skolans tre lägre och 1,200 mark för hvardera af dess två högre klasser. Elevantal 1896—1899: 65, 65 och 80.

Hangö.

Den 10 Augusti 1899 meddelade Kejsrerliga Senaten stadsfullmäktige i Hangö tillstånd att med tre fortsättningsklasser utvidga femklassiga *samskolan* därstädes, successivt med en klass för hvarje år, räknadt från början af läseåret 1899—1900, och i närmaste anslutning till lärokurserna för motsvarande klasser af statens reallyceer i Åbo, Tammerfors, Nyslott och Nikolaistad. Skolan har under de tre läseåren 1896—1899 besökts af resp. 64, 69 och 72 elever.

Åbo.

Den 23 Januari 1899 beviljade Kejsrerliga Senaten tillstånd att elever, som genomgått fullständig kurs vid de på grund af Kejsrerliga Senatens resolution den 23 Juli 1896 inrättade privata *fortsättningsklasserna* till *svenska*

fruntimmersskolan finge till Universitetet dimitteras med vilkor att de i föreskrifven ordning berättigats att där vinna inträde.

Den 14 Mars 1899 beviljades enahanda tillstånd för det, på grund af Kejslerliga Senatens resolution den 29 Augusti 1895, inrättade privata *finska fortbildningsläroverket*.

Föreståndarinnan för den s. k. *Vianderska förberedande skolan* med *svenskt* undervisningspråk *Naëma Ekqvist*, född *Viander*, förunnades i nåder den 24 September 1896 enahanda understöd ur allmänna medel, som hon enligt nådig resolution den 15 November 1892 åtnjutit, eller efter beräkning af 500 mark för hvardera af skolans två högsta klasser 1,000 mark årligen att utgå i fem år från den 1 September 1896. Elevantal 1896—1899: 102, 101 och 94.

Föreståndarinnan för finska fruntimmersskolan *O. M. S. Lemberg* beviljades i nåder den 21 September 1898 för den af henne upprätthållna treklassiga *finska förberedande skolan* ett årligt understöd af 1,200 mark i fem års tid från den 1 i samma månad, efter beräkning af 600 mark för hvardera af tredje klassens årsafdelningar. Elevantal 1896—1899: 80, 80 och 86.

Björneborg.

Den 19 April 1899 tillät Kejslerliga Senaten att elev, som genomgått fullständig kurs vid den på grund af Kejslerliga Senatens resolution den 7 Mars 1893 inrättade *svenska samskolan*, må dimitteras till Universitetet, med vilkor dock, att eleven i stadgad ordning förvärfvar rätt att där vinna inträde.

Nystad.

Den 4 Maj 1897 meddelade Kejslerliga Senaten några enskilda personer tillstånd att inrätta en *finsk förberedande skola*, hvarjämte stadgar för grundläggarna fastställdes.

Den 4 Augusti 1898 biföll Kejslerliga Senaten stadsfullmäktiges underdåniga ansökning att med ändring af den i Senatens resolution den 13 Februari 1895 fastställda läroplan få på femte klassen af kommunala lyceet införa en valbar latinkurs med 5 timmar, och beviljades tillika för beko-stande af denna kurs ur Baeckska fonden från den 1 Januari 1898 ett bidrag af 840 mark utöfver hvad kommunen, enligt åberopade resolution, för latinundervisningen ur samma fond allaredan erhållit. Elevantal 1896—1899: 106, 118 och 118.

Raumo.

Stadsfullmäktige anmälde hos Kejsrerliga Senaten, det staden vore sinnad att utvidga femklassiga *kommunala lyceet* till ett fullständigt till Universitetet ledande läroverk. Reallinien med afslutade kurser å de bestående klasserna skulle bibehållas oförändrad och utvidgas med tre fortsättningsklasser enligt den för en del reallyceer den 7 Juni 1893 nådigst fastställda läroplan i öfrigt, utom att å nästnämnda klasser någon undervisning i franska och engelska språken icke skulle förekomma. I stället skulle de för dessa språk anslagna 18 veckotimmarne användas för undervisning i latin, hvilken undervisning å lyceets II, III och IV klasser, som enligt nådigt förordnande af den 20 Augusti 1896 bekostades med anslag ur Baeckska donationsfonden, skulle upphöra och till läroverkets tre högsta klasser öfverflyttas. Till dessa förslag anhöllo stadsfullmäktige i underdånighet om bifall, hvilket af Kejsrerliga Senaten den 24 Maj 1898 meddelades. Elevantal 1896—1899: 111, 136 och 136.

Mariehamn.

Den 27 Januari 1897 beviljades 2,240 mark ur Baeckska donationsfonden till bekostande af latinundervisning å den 1:sta och 2:dra af de tre privata *fortsättningsklasserna* i utbyte mot ryska och tyska under 7 undervisningstimmar och 1 hemarbetstimme på vardera klassen, räknadt från pågående läsetermins början.

Angående nämnda klassers öfvertagande af staten är ofvanför under elementarskolan i Mariehamn redogjordt.

Salo köping.

Den 23 September 1897 beviljade Kejsrerliga Senaten tillstånd till bildande af en garantiförening för Salo *finska samskola* och faststälde stadgar för föreningen, hvilken därjämte tilläts inrätta och upprätthålla nämnda skola med fem klasser, organiserade i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de för statens reallyceer fastställda kurser. Skolan besöktes läsåret 1898—1899 å tvenne klasser af 43 elever.

Tavastehus.

Skolföreståndarinnan *E. E. Savonius* förunnades i nåder den 24 September 1896 för upprätthållande af hennes privata *svenska fruntimmersskola* fortfarande understöd ur allmänna medel, efter beräkning af 1,000 mark för

hvarje klass, eller med inalles 6,000 mark om året, att utgå i fem års tid, räknadt från början af läseåret 1896—1897. Därvid utfästes såsom vilkor, att elevernas afgifter till skolan bestämmas till minst samma belopp, som vid statens läroverk är fastställt, samt att beträffande friplatser i skolan iakttages hvad i detta afseende för statens fruntimmersskolor finnes stadgadt. Elevantal 1896—1899: 73, 73 och 83.

Tammerfors.

Angående svenska elementarskolans öfverlåtande åt »Föreningen för svenska samskolans i Tammerfors upprätthållande» finnes ofvanför redogjort under elementarskolan. Därvid tillförsäkrades föreningen årligt statsunderstöd af 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass af borgareskolan eller förra elementarskolan, men då den af föreningen inrättade samskolan redan under läseåret 1897—1898 omfattat tre klasser och under de två följande läseåren komme att tillväxa hvarterda året med en ny klass, tilldelades föreningen i nådig resolution af den 21 September 1898, för understödande af de samskoleklasser, som icke motsvarade de från statens elementarskola öfvertagna klasser, i statsbidrag ur allmänna medel för läseåret 1897—1898 inalles 7,000 mark, för läseåret 1898—1899 inalles 5,000 mark, för läseåret 1899—1900 likaledes 5,000 mark samt för läseåret 1900—1901 2,500 mark. Elevantal: 1896—1899 på tvenne klasser 37, 1897—1898 på tre klasser 48, 1898—1899 på fyra klasser 77.

Den 14 Juni 1898 fastställdes af Kejserliga Senaten ny lektionsplan för *finska fruntimmersskolan* och dess *fortsättningsklasser*, hvilka sistnämnda den 8 November 1898 under stadgade vilkor erhöilo dimissionsrätt till Universitetet och den 2 Maj 1899, på grund af nådiga kungörelsen den 28 Mars samma år, årligt statsunderstöd af 2,000 mark för klass eller inalles 6,000 mark i fem års tid, räknadt från den 1 därpå följande September, dock med vilkor, att om elevantalet nedgår under tio i medeltal på hvarje klass, statsbidraget successivt indrages. Elevantal 1896—1899: i fruntimmersskolan: 203, 212 och 253; å fortsättningsklasserna 12 (1 klass), 29 (2 klasser) och 35 (3 klasser).

Den 16 Februari 1897 biföll Öfverstyrelsen direktionens för Tammerfors finska samskole-aktiebolag anhållan om rätt för bolaget att öfvertaga och fortfarande underhålla den privata *finska samskola*, som enskilda personer på grund af Kejserliga Senatens resolution den 29 Maj 1895 därstädes inrättat och till nämnda bolag öfverlätit. I nådig resolution den 1 September 1897 beviljades bolaget för skolans upprätthållande understöd af allmänna medel efter beräkning af 2,000 mark årligen för I klassen och 2,500 mark

för enhvar af II—V klasserna, eller med inalles 12,000 mark om året, att utgå i tio års tid från den 1 September 1897. Den 21 Februari 1899 meddelade Kejsrerliga Senaten samma bolag tillstånd att fortfarande upprätthålla den *finska förberedande skola*, som tidigare af samskolans direktion inrättats. Elevantal i samskolan: 1896—1897 å två klasser 49, 1897—1898 å tre klasser 77 och 1898—1899 å fyra klasser 119.

Föreståndarinnan *A. Stolpes svenska fruntimmersskola* upphörde med sin verksamhet vid utgången af läsåret 1898—1899.

Lahtis köping. °

Den 24 September 1896 faststälde Kejsrerliga Senaten stadgar för en garantiförening med ändamål att underhålla en femklassig *finsk samskola* och meddelade tillika föreningen tillstånd att inrätta och upprätthålla sagda skola. Den 21 September 1898 beviljades i nåder för skolan statsunderstöd af 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass, eller högst 15,000 mark om året i fem års tid från den 1 September 1898; dock med vilkor att elevantalet uppgår i medeltal till minst tolf på klass. Elevantal: 1897—1898 på tre klasser 60, 1898—1899 på fyra klasser 84.

Den 4 Augusti 1899 erhöilo lärarne vid samskolan filosofie magistrarne V. Utter och O. A. Tengén, filosofie kandidaten N. J. Avellan m. fl. tillstånd att inrätta en tvåklassig *finsk förberedande skola*.

Wiborg.

Den 21 Oktober 1896 beviljades kollegan Y. O. Rosendal och lektorn U. A. Saxén tillstånd att inrätta en treklassig *finsk samskola* med ändamål att förbereda elever till inträde i lyceer och fruntimmersskolor. Anstaltens egare förunnades i nåder den 21 September 1898 för dess upprätthållande ett understöd af 1,200 mark om året i två års tid från den 1 September 1898.

Den 24 Augusti 1898 meddelades ett antal enskilda personer tillåtelse att inrätta och underhålla en nioklassig *finsk samskola*.

Den 21 September 1898 beviljades i nåder föreståndarinnan *H. K. Lilius* för hennes *svenska förberedande skola* fortfarande understöd till enahanda belopp som förut, eller 1,200 mark om året att utgå i fem år, och föreståndarinnan *E. Sirelius* för hennes *finska förberedande skola* likaledes fortfarande understöd till samma belopp i två års tid, hvardera från den 1 September 1898.

Fredrikshamn.

Den 17 Juni 1897 beviljade Kejslerliga Senaten, på grund af nådiga kungörelsen den 19 Augusti 1896, direktionen för den år 1894 inrättade *finska samskola* för denna skolas upprätthållande statsunderstöd med 3,000 mark årligen för hvarje i verksamhet varande klass, eller med högst 15,000 mark, att från den 1 September 1896 utgå i tio års tid och med vilkor att elevantalet i medeltal uppgår till tolf för hvarje klass samt att elevernas terminsafgifter bestämmas till minst samma belopp och enligt samma grunder som vid statens läroanstalter. Elevantalet uppgick läsåret 1898—1899, då skolan var fullständigt organiserad med fem klasser, till 107.

Willmanstrand.

På stadsfullmäktiges anhållan att lärare och lärarinnor vid stadens real- och borgareskola, alldenstund de, enligt skolans reglemente af den 21 Augusti 1894, tillsättas af Öfverstyrelsen och sålunda till kronan erläggas samma afgifter för utfärdade förordnanden som lärarepersonalen vid statens skolor, finge, i fall de vunne anställning vid publika läroverk, i och för pension tillgodoräkna sig hela den tid de på prof eller såsom fast anstälde vid skolan tienstgjort, meddelade Kejslerliga Senaten den 11 Maj 1898 afslag och anbefalde tillika Öfverstyrelsen att inkomma med förslag till sådan ändring af skolans reglemente, att skolan i afseende å tillsättande af dess lärare och lärarinnor blefve likställd med öfriga borgareskolor i landet. I följd häraf har i sagda afseende ändradt reglemente för skolan sedermera blifvid fastställdt. Elevantal 1896—1899: 80, 89 och 99.

Sordavala.

Skolföreståndarinnan *H. Fabritius* beviljades i nåder den 1 September 1897 för den af henne underhållna *finska fruntimmersskolan* förhöjdt understöd med 6,500 mark om året i fem års tid, räknadt från samma dag, med vilkor att elevernas skolafgifter bestämmas till minst samma belopp och enligt samma grunder som för statens fruntimmersskolor. Elevantal 1896—1899: 87, 86 och 115.

Från den 1 September 1898 öfvertogs *stadens lyceum* af staten och organiserades till fullständigt reallyceum.

Kexholm.

Den 22 Februari 1898 tillät Kejslerliga Senaten att stadens *real- och borgareskola* finge utvidgas med en femte klass, för hvilken understöd till

samma belopp som för de öfriga klasserna, eller 3,000 mark, beviljades, så att statsunderstödet för skolan från början af läsåret 1898—1899 utgick med 15,000 mark. Elevantal 1896—1899: 48, 55 och 71.

Kotka.

Skolföreståndarinnan *A. Henrikson* beviljades i nåder från den 1 September 1896 förhöjdt statsunderstöd för sin *svenska samskola* i fem års tid att utgå för läsåret 1896—1897, då samskolan bestod af fyra klasser, med 7,000 mark, samt därefter för hvarje af de återstående fyra läsåren med 9,000 mark, med vilkor att elevernas antal uppgår till i medeltal minst 12 per klass samt att deras afgifter till skolan bestämmas efter samma grunder, som äro gällande för statens skolor. Därjämte tillät Kejslerliga Senaten att statsbidraget för den till samskola förändrade, under indragning varande fruntimmersskolans två återstående klasser finge utgå under läsåret 1896—1897 med 3,000 mark och under följande läsåår med 1,500 mark, hvarefter detsamma skulle upphöra. Den 4 Maj 1897 meddelade Öfverstyrelsen en för ändamålet bildad garantiförening, för hvilken stadgar den 6 förutgångna April af Kejslerliga Senaten faststälts, tillstånd att öfvertaga och vidmakthålla samskolan jämte dess förberedande skola med åtnjutande af det genom nådig resolution den 24 September 1896 föreståndarinnan Henrikson beviljade statsbidraget. Elevantal 1896—1899: 104, 131 och 141.

Den 10 Maj 1899 tillät Kejslerliga Senaten direktionen för *finska samskolans* garantiförening att enligt tillika stadfäst ändring af föreningens stadgar utvidga den femklassiga skolan till ett åttaklassigt, till Universitetet ledande läroverk. Elevantal 1896—1899: 86 å tre klasser, 116 å fyra klasser och 141 å sex klasser.

S:t Michel.

Skolföreståndarinnan *A. Antell* beviljades i nåder den 24 September 1896 för den af henne upprätthållna *svenska fruntimmersskolan* med förberedande klasser för gossar samt därmed förenade småbarnsskola statsbidrag till samma belopp som därförinnan, eller efter beräkning af 1,000 mark för enhvar af läroverkets i verksamhet varande sju egentliga skolklasser med inalles 7,000 mark om året, att utgå under tio års tid från den 1 September 1896, med vilkor att elevernas afgifter bestämmas till minst enahanda belopp och enligt samma grunder som i statens fruntimmersskolor. Elevantal 1896—1899: 72, 86 och 95.

Den 4 Augusti 1898 meddelade Öfverstyrelsen tillstånd för ett aktiebolag att öfvertaga och fortfarande upprätthålla den af enskilda personer grundade *finska fruntimmersskolan* och därmed förenade förberedande skola. Elevantal 1896—1899: 120, 141 och 154.

Heinola.

Angående inrättandet af en privat femte klass till elementarskolan är under denna ofvanför meddeladt.

Kuopio.

Den 12 Augusti 1897 meddelade Kejsrerliga Senaten tillstånd till bildande af en garantiförening för upprätthållande af ett *finskt fortbildningsläroverk* och faststälde stadgar för densamma samt tillät föreningen inrätta sagda läroverk.

Den 21 September 1898 beviljades i nåder direktionen för *finska samskolan* förhöjdt statsunderstöd af 15,000 mark om året, efter beräkning af 3,000 mark för skolans förberedande klass och hvarje af dess fyra lägsta klasser, att utgå från den 1 September 1898 i tio års tid. Den 2 Maj 1899 erhöill skolan dimissionsrätt till Universitetet. Elevantal: 1896—1897 å fem klasser 133, 1897—1898 å sex klasser 169 och 1898—1899 å sju klasser 200.

Äfvenledes den 21 September 1898 beviljades i nåder direktionen för *svenska reallyceet för gossar och flickor*, åt hvilken statsunderstöd af 17,000 mark beviljats att utgå från den 1 September 1894, förhöjdt understöd efter beräkning af 4,000 mark för hvarje af de fem lägsta klasserna, med inalles 20,000 mark om året i fem års tid, räknadt från den 1 September 1898. Elevantal 1896—1899: 200, 210 och 198.

Joensuu.

Angående privata *finska fruntimmersskolans* öfvertagande af staten finnes ofvanför redogjordt under de publika läroverken.

Idensalmi.

Den 24 September 1896 meddelades af Kejsrerliga Senaten tillstånd för staden att inrätta en femklassig *real- och borgareskola* med gemensam undervisning för gossar och flickor, för hvilken stadskommunen samma dag

i nåder förunnades understöd af allmänna medel med 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass, eller sålunda, när skolan blefve fullständigt organiserad, med inalles 15,000 mark om året, att utgå från början af läsåret 1896—1897 i tio års tid, med vilkor att elevantalet i medeltal uppgår till 12 per klass. Elevantal: 1896—1897 å en klass 25, 1897—1898 å två klasser 39 och 1898—1899 å tre klasser 53.

Nurmes köping.

Den 6 December 1898 meddelade Kejslerliga Senaten tillstånd till inrättande af en femklassig *borgareskola* med gemensam undervisning för gossar och flickor. Den 1 September hade 1:sta klassen öppnats med 32 elever.

Nikolaistad.

Direktionen för *finska fruntimmersskolan* beviljades i nåder den 21 September 1898 förhöjdt statsunderstöd efter beräkning af 1,000 mark för skolans andra och tredje samt 2,000 mark för enhvar af dess tre högsta klasser med inalles 8,000 mark om året i fem års tid, räknadt från den 1 September 1898. Elevantal 1896—1899: 92, 120 och 120.

För upprätthållande af hennes *svenska förberedande skola* beviljades i nåder den 24 September 1896 fröken *E. Krook* fortfarande understöd med 1,000 mark om året i fem års tid från den 1 September 1895. Elevantal 1896—1899: 59, 58 och 57.

Lyceikollegan *A. A. Gröndahl* förunnades i nåder den 21 September 1898 fortfarande statsunderstöd för hans *finska förberedande skola* med 1,200 mark om året i fem års tid, räknadt från den 1 September 1898. Elevantal 1896—1899: 57, 68 och 54.

Kristinestad.

Angående elementarskolans öfvertagande af staden för att organiseras till en femklassig kommunal *samskola* finnes i det föregående närmare redogjort. Skolan besöktes 1898—1899 å tre klasser af 73 elever.

Jämlikt Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse den 23 Februari 1897 indrages det för privata fruntimmersskolan genom nådig resolution den 17 Oktober 1894 på fem års tid beviljade statsunderstödet i den mån klasserna vid skolan upphöra med sin verksamhet.

Nykarleby.

På gjord anhållan af stadsfullmäktige tillät Öfverstyrelsen den 5 Januari 1897 staden att öfvertaga den af seminariilektorn E. G. Hedström inrättade *svenska fruntimmersskola* och densamma, under åtnjutande af det den 12 November 1895 på fem år beviljade statsbidraget, fortsättningsvis upprätthålla. Elevantal 1896—1899: 29, 27 och 24.

Gamlakarleby.

Den 24 Augusti 1898 erhöilo enskilda personer af Kejslerliga Senaten tillstånd att inrätta en åttaklassig *finsk samskola*, som den 1 September skulle öppnas med två klasser och sedan årligen klass för klass utvidgas och i hvilken de för statens reallyceer fastsålida kurser skulle tillämpas, dock med rätt därjämte till anordnande, i fall så befunnes önskligt, af en klassisk linie. Skolan besöktes 1898—1899 af 53 elever.

Jyväs kylä.

Den af lyceikollegan *H. E. W. Ekelund* upprätthållna *finska förberedande skolan* upphörde med sin verksamhet vid utgången af läseåret 1896—1897, emedan vidare statsunderstöd för densamma förvägrades på den grund, att understöd för privata förberedande skolor beviljas endast då skolan förbereder till publik fruntimmersskola och antalet kvinliga elever i denna skola var ytterst ringa, för tillfället blott sex.

Uleåborg.

Angående inrättandet af en privat reallinie till finska klassiska lyceet finnes ofvanför meddeladt.

Den 1 September 1897 beviljades i nåder från samma dag tjenstförrättande föreståndaren för *svenska förberedande skolan* lyceilektorn G. A. Waenerberg för skolans upprätthållande understöd till samma belopp som skolan därförinnan åtnjutit, eller 1,200 mark om året att utgå i fem års tid, med vilkor att elevernas terminsafgifter bestämmas till minst samma belopp som i statens läroverk. Den 9 November 1897 öfverflyttades af Öfverstyrelsen det enkeöfverstinnan S. Gahmberg medgifna tillståndet att upprätthålla skolan på lektorn G. A. Waenerberg samt kollegerne J. E. Rosberg och J. A. Dahl med rätt tillika att åtnjuta statsunderstödet. Elevantal 1896—1899: 50, 43 och 48.

Den 21 September 1898 beviljades i nåder lyceilektorn *M. Rosendal* och lyceikollegan *S. A. Westerlund* för upprätthållande af deras *finska förberedande skola* enahanda understöd som förut, eller 1,200 mark om året i fem års tid, räknadt från den 1 September 1897. Elevantal 1896—1899: 98, 101 och 103.

Brahestad.

Direktionen för treklassiga *svenska samskolan* erhöll den 17 Augusti 1898 tillstånd att från följande läseårs början vid skolan inrätta och tillsvi-dare med garantimedel underhålla en fjärde klass, hvars kurser komme, lika-som öfven kurserna å de öfriga klasserna, att bringas i öfverensstämmelse med de för reallyceernas motsvarande klasser gällande kurser. Elevantal 1896—1899: 29, 34 och 41.

Den 18 Oktober 1898 erhöillo seminariilektorerna *A. Holmström* och *K. Hildén* tillstånd att inrätta en *finsk skola för gossar och flickor*, i hvilken lä-roplanen för reallyceernas fjärde klass skulle följas.

Kemi.

Den 25 Maj 1897 meddelades tillstånd för staden att från följande lä-seårs början inrätta en sådan femklassig *finsk samskola*, som i nådiga kungö-relsen den 19 Augusti 1896 afses. Med stöd af denna kungörelse beviljade Kejslerliga Senaten den 12 Oktober 1898 för skolans upprätthållande under-stöd af 3,000 mark för hvarje i verksamhet varande klass, eller sålunda, när anstalten blir fullständigt organiserad, inalles 15,000 mark om året i tio år från den 1 September 1897, då densamma med två klasser började sin verk-samhet. Elevantalet utgjorde 1898—1899 å tre klasser 49.

Äfven under ifrågavarande treårsperiod har en liflig utveckling på det privata skolväsendets område försiggått. Tre *fullständiga finska samskolor* hafva inrättats, en i Helsingfors och en i Gamlakarleby, hvardera med 8 klasser och en i Wiborg med 9 klasser, alla upprätthållna af enskilda per-soner. *Femklassiga samskolor* hafva uppstått i städerna Idensalmi och Kemi samt i Salo, Lahtis och Nurmes köpingar, alla med finskt undervisningsspråk, äfvensom i Kristinestad med *svenskt* undervisningsspråk, i Idensalmi, Nurmes, Kristinestad och Kemi inrättade af vederbörande kommuner, i Salo och Lah-tis af enskilda personer.

Den femklassiga kommunala samskolan i Hangö och det afvenledes femklassiga kommunala lyceet i Raumo hafva hvardera utvidgats till *fullständiga läroverk* med 8 klasser. Den fyraklassiga kommunala borgareskolan i Kexholm har utvidgats med en *femte klass* och den treklassiga privata svenska samskolan i Brahestad med en *fjärde klass*. I sistnämnda stad har af enskilda personer inrättats en läroanstalt, som motsvarar reallyceernas fjärde klass och utgör såväl en förberedelseanstalt till ortens handelsskola som en fortsättningsklass till den af staten därstädes underhållna treklassiga elementarskolan. Vid elementarskolan i Heinola har på stadens bekostnad en *femte klass* öppnats. Tillstånd har beviljats enskilda personer att upprätthålla en *reallinie* till de fyra högre klasserna af finska klassiska lyceet i Uleåborg.

Vid fruntimmersskolan i Kuopio har ett privat *fortbildningsläroverk* inrättats.

Tillstånd har meddelats till inrättande af *förberedande skolor* i Borgå, Nystad, Lahtis köping och Wiborg, alla med finskt undervisningsspråk.

Rätt att dimittera elever till Universitetet har beviljats privata svenska flickskolan i Helsingfors, finska och svenska fortbildningsläroverken i Åbo, svenska samskolan i Björneborg, finska fruntimmersskolans i Tammerfors fortsättningsklasser och finska samskolan i Kuopio.

Elevernas antal och fördelning efter de båda inhemska språken voro i de privata läroverken, såvidt uppgifter därom till Öfverstyrelsen ingått, följande.

	Gossar.	Flickor.	Modersmål.	
			Svenska.	Finska.
1896—1897. . . .	2,499	4,062	3,825	2,596
1897—1898. . . .	2,712	4,392	3,998	2,932
1898—1899. . . .	2,916	4,869	4,070	3,552

Helsingfors, den 17 April 1900.

L. Lindelöf.

Wilhelm Floman.
Carl Synnerberg.

C. G. Estlander.
G. Lönnbeck.

G. Frosterus.
Carl Svibergson.

